

Χειρόγραφο 16
(27)

ΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τμήμα 17ο Τριμελές

Μυδα
08 ΑΥΓ. 2023

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Ευάγγελος
Αρχιψύλακας (Α.Υ.)
Α.Τ. Αμαρουσίου

13>5

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 29 Σεπτεμβρίου 2022, με δικαστές τις: Αικατερίνη Καρφάκη, Πρόεδρο Εφετών Διοικητικών Δικαστηρίων, Ελένη Κουτρούμπα και Όλγα Πατένα (Εισηγήτρια), Εφέτες Δ.Δ και γραμματέα τον Δημήτριο Μενιάδη, δικαστικό υπάλληλο,

για να δικάσει την από 20.5.2021 (αρ. καταχ. στο ΣτΕ Ε1147/28.5.2021 και αρ. καταχ. στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών ΑΚ825/22.6.2021 και ΠΡ412/15.04.2022) προσφυγή,

της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΙΚΤΥΩΝ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΑΕΡΙΟΥ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και τον διακριτικό τίτλο «ΔΕΔΑ» που εδρεύει στην Αθήνα επί της Λεωφόρου Μεσογείων αρ. 2-4, εκπροσωπείται νόμιμα και παραστάθηκε με τον πληρεξούσιό της δικηγόρο Θεόδωρο Λύτρα, τον οποίο διόρισε με ειδικό πληρεξούσιο,

κατά της Ανεξάρτητης Ρυθμιστικής Αρχής με την επωνυμία «ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ», που εδρεύει στην Αθήνα επί της οδού Πειραιώς αρ. 132, εκπροσωπείται νόμιμα και παραστάθηκε με την πληρεξούσιά της δικηγόρο Αλεξάνδρα Γουρζή, την οποία διόρισε με γενικό πληρεξούσιο,

Εξάλλου, άσκησαν πρόσθετη παρέμβαση (αρ. καταχ. Π443/13.12.2021) υπέρ της καθής και του κύρους των προσβαλλόμενων πράξεων: α) η αστική εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «ΕΝΩΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ» και το διακριτικό τίτλο «ΕΒΙΚΕΝ», που εδρεύει στο Χαλάνδρι Αττικής επί της οδού Εθνικής Αντιστάσεως αρ. 57, εκπροσωπείται νόμιμα και παραστάθηκε με την πληρεξούσιά της δικηγόρο Βικτώρια Αλεβιζοπούλου, την οποία διόρισε με το ειδικό πληρεξούσιο και β) η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΕΛΒΑΛΧΑΚΟΡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΧΑΛΚΟΥ ΚΑΙ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», που εδρεύει στην Αθήνα, επί της Λεωφόρου Μεσογείων αρ. 2-4, εκπροσωπείται νόμιμα και παραστάθηκε με την πληρεξούσιά της δικηγόρο Βικτώρια Αλεβιζοπούλου, την οποία διόρισε με ειδικό πληρεξούσιο.

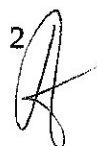
Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται ανωτέρω, και ζήτησαν όσα αναφέρονται στα πρακτικά.

Μετά τη συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη.

Η κρίση του είναι η εξής:

1. Επειδή, το κρινόμενο δικόγραφο επιγραφόμενο «αίτηση ακύρωσης», όπως συμπληρώνεται με το δικόγραφο προσθέτων λόγων (ΠΛ 96/09.02.2022), το οποίο επιδόθηκε νόμιμα στην καθ' ης και στις προσθέτως παρεμβαίνουσες εταιρείες (σχ. οι 4490, 4499 και 4493/14.2.2022 εκθέσεις επίδοσης του Δικαστικού Επιμελητή της Περιφέρειας του Εφετείου Αθηνών Παναγιώτη Κοτσανίδη) και για το οποίο καταβλήθηκε παράβολο ποσού 150 ευρώ (βλ. το 379120160951 0727 0069 e-παράβολο), εισάγεται προς συζήτηση μετά την Ε1147/2021 πράξη της Προέδρου του Δ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία παραπέμφθηκε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, λόγω αρμοδιότητας, και, ακολούθως, μετά την 503/2022 απόφαση του Ι' Τμήματος του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (Ακυρωτικός Σχηματισμός – ως Συμβούλιο), με την οποία παραπέμφθηκε, λόγω αρμοδιότητας, προκειμένου να κριθεί, ως προσφυγή ουσίας, ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου. Με την κρινόμενη προσφυγή επιδιώκεται η ακύρωση: α) της 1457/22.10.2020 απόφασης της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (Ρ.Α.Ε.), με την οποία απορρίφθηκε η από 28.09.2020 αίτηση αναθεώρησης κατά της 1058/22.06.2020 απόφασης της ίδιας Αρχής, β) της προαναφερόμενης (1058/22.06.2020) απόφασης, με την οποία αποφασίστηκε η λήψη αντισταθμιστικών μέτρων για τα τιμολόγια διανομής φυσικού αερίου, κατ' εφαρμογή της παρ. 10 του άρθρου 41 της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ, όπως ενσωματώθηκε στην ημεδαπή έννομη τάξη με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 4001/2011, για το χρονικό διάστημα από 14.08.2015 έως την 01.12.2016, και γ) της 728/23.09.2021 απόφασης της ίδιας ως άνω Αρχής (και όχι 729/23.09.2021 όπως, προφανώς, εκ παραδρομής αναγράφεται στο δικόγραφο των πρόσθετων λόγων), με την οποία αποφασίστηκε η έγκριση επιστροφής των ποσών, που αναφέρονται σε αυτήν από την προσφεύγουσα προς τους Επιλέγοντες Πελάτες της, δικαιούχους των αντισταθμιστικών μέτρων, σε τριάντα έξι (36) άτοκες δόσεις από 01.11.2021 έως 31.10.2024.

2. Επειδή, κατά το άρθρο 277 παρ. 1 και 2 περ. α' του Κ.Διοικ.Δικ., (ν.

2

2717/1999 ΦΕΚ Α' 97), για το παραδεκτό της προσφυγής οφείλεται παράβολο ποσού 100 ευρώ και για την κρινόμενη προσφυγή, καταβλήθηκε συνολικά παράβολο 150 ευρώ. Ως εκ τούτου, ανεξαρτήτως της έκβασης της δίκης, πρέπει να διαταχθεί η επιστροφή ποσού 50 ευρώ στην προσφεύγουσα, κατ' άρθρο 277 παρ. 11 του Κ.Δ.Δ.

3. Επειδή, στο άρθρο 32 παρ. 2 του ν. 4001/2011 υπό τον τίτλο «Αποφάσεις της ΠΑΕ» ορίζονται τα εξής: « 1...2. Κατά των ατομικών εκτελεστών πράξεων της ΠΑΕ χωρεί αίτηση αναθεώρησης εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση ή την κοινοποίηση της απόφασης. Η προηγούμενη άσκηση της αίτησης αναθεώρησης έχει χαρακτήρα ενδικοφανούς προσφυγής και είναι αναγκαία προϋπόθεση για το παραδεκτό του ένδικου βοηθήματος του άρθρου 33 του παρόντος νόμου», ενώ στο δε άρθρο 33 υπό τον τίτλο «Δικαστικός έλεγχος των αποφάσεων της ΠΑΕ» ορίζεται ότι: «Η απόφαση που εκδίδεται επί της αίτησης αναθεώρησης, η οποία ασκήθηκε κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 32, προσβάλλεται ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών με το ένδικο βοήθημα της αίτησης ακύρωσης, στην περίπτωση που η απόφαση αφορά τη χορήγηση ή την άρνηση χορήγησης, την τροποποίηση ή την ανάκληση διοικητικών αδειών, και της προσφυγής σε κάθε άλλη περίπτωση....». Περαιτέρω, στο άρθρο 63 παρ. 3 και 4 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999 (Φ.Ε.Κ. Α' 97), ορίζονται τα εξής: «3. Στις περιπτώσεις που από το νόμο προβλέπεται, κατά της πράξης ή της παράλειψης, διοικητική προσφυγή, η οποία ασκείται, μέσα σε ορισμένη προθεσμία, ενώπιον του ίδιου ή ιεραρχικώς προϊσταμένου ή άλλου ειδικώς κατεστημένου, οργάνου, και συνεπάγεται τον έλεγχο της πράξης ή της παράλειψης κατά το νόμο και την ουσία (ενδικοφανής προσφυγή), το ένδικο βοήθημα της προσφυγής ασκείται παραδεκτώς μόνο κατά της πράξης που εκδίδεται για την ενδικοφανή προσφυγή. ... Το κατά τις προηγούμενες περιόδους απαράδεκτο του ένδικου βοηθήματος της προσφυγής κατά πράξης ή παράλειψης κατά της οποίας προβλέπεται από το νόμο η άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής, δεν ισχύει αν η αρμόδια διοικητική αρχή παρέλειψε να ενημερώσει πλήρως, κατά οποιονδήποτε τρόπο, τον ενδιαφερόμενο, τόσο για την υποχρέωση, όσο και για τους όρους, άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής. 4. Αν παρέλθει η προθεσμία που τάσσει τυχόν ειδικώς ο νόμος προς έκδοση απόφασης για την ενδικοφανή προσφυγή ή, σε περίπτωση που δεν τάσσεται τέτοια προθεσμία, αν παρέλθει άπρακτο τρίμηνο από την άσκησή της, το ένδικο βοήθημα της προσφυγής ασκείται κατά της,

τεκμαιρόμενης από την πάροδο της προθεσμίας, απόρριψης της ενδικοφανούς προσφυγής. 5. ...».

4. Επειδή, από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι κατά όλων των ατομικών εκτελεστών διοικητικών πράξεων, που εκδίδονται από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, ο ενδιαφερόμενος υποχρεούται να ασκήσει αίτηση αναθεώρησης, η οποία έχει το χαρακτήρα της ενδικοφανούς προσφυγής επί ποινή απαραδέκτου του ασκηθέντος εν συνεχεία ένδικου βοηθήματος. Η προσφυγή ασκείται, επομένως, κατά της ρητής πράξης που εκδίδεται επί της ενδικοφανούς προσφυγής ή της σιωπηρής απόρριψης της, που συντελείται με την άπρακτο πάροδο της προθεσμίας των τριών μηνών από την επόμενη ημέρα της ασκήσεως της ενδικοφανούς προσφυγής δεδομένου ότι, εν προκειμένω, δεν προβλέπεται ειδική προθεσμία προς έκδοση απόφασης επί της αίτησης αναθεώρησης. Επομένως, στην υπό κρίση περίπτωση, μόνη εκτελεστή πράξη κατά της οποίας μπορεί να ασκηθεί προσφυγή είναι η 1457/2020 απόφαση της Ρ.Α.Ε., η οποία εκδόθηκε επί της αίτησης αναθεώρησης κατά της 1058/2020 απόφασης της ίδιας ως άνω Αρχής. Εξάλλου, το δικόγραφο των προσθέτων λόγων κατά το μέρος με το οποίο προσβάλλεται η 728/23.09.2021 απόφαση της Ρ.Α.Ε., επί της οποίας έχει ήδη ασκηθεί η Ι-316644/23.12.2021 αίτηση αναθεώρησης (ενδικοφανή προσφυγή) από την προσφεύγουσα, είναι απορριπτέο ως अपαράδεκτο, καθώς μόνη εκτελεστή πράξη που θα μπορούσε να προσβληθεί με το δικόγραφο των προσθέτων λόγων θα ήταν είτε η ρητή απορριπτική πράξη επί της αίτησης αναθεώρησης είτε η σιωπηρή απόρριψη αυτής. Κατά τα λοιπά η ένδικη προσφυγή έχει ασκηθεί παραδεκτώς και εξετάζεται κατ' ουσίαν.

5. Επειδή, εξάλλου, η αστική εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «ΕΝΩΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ» και το διακριτικό τίτλο «ΕΒΙΚΕΝ», η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα της ενέργειας και μεταξύ των καταστατικών της σκοπών περιλαμβάνεται η από κοινού εκπροσώπηση των βιομηχανιών υψηλής εντάσεως ενέργειας της χώρας, σε θέματα σχετικά με τον τομέα της ενέργειας ενώπιον των ελληνικών, αλλοδαπών και διεθνών αρχών, και κατόπιν ενεργειών της οποίας εκδόθηκε η 1058/22.06.2020 απόφαση της Ρ.Α.Ε., καθώς και η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΕΛΒΑΛΧΑΚΟΡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΧΑΛΚΟΥ ΚΑΙ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», η οποία ως Επιλέγων Πελάτης της προσφεύγουσας είναι δικαιούχος των αντισταθμιστικών μέτρων, που επιβλήθηκαν με την προσβαλλόμενη πράξη, παραδεκτώς, κατά την

4

ορίταξη του άρθρου 113 παρ. 1 του Κ.Δ.Δ., παρεμβαίνουν στην παρούσα δίκη υπέρ της Ρυθμιστικής Αρχής και για την διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης της Ρ.Α.Ε., με το δικόγραφο πρόσθετης παρέμβασης (Π443/13.12.2021), το οποίο επιδόθηκε νόμιμα στους διαδίκους (βλ. τις 7191-Δ και 7187-Δ/14.12.2021 εκθέσεις επίδοσης του δικαστικού επιμελητή του Εφετείου Αθηνών, Κωνσταντίνου Προύντζου, προς την προσφεύγουσα και τη Ρ.Α.Ε., αντίστοιχα).

6. Επειδή, η δημιουργία μιας ενιαίας και εσωτερικής αγοράς στον τομέα του φυσικού αερίου επιχειρήθηκε με τρεις ενεργειακές «δέσμες μέτρων», με την έκδοση αντίστοιχων Οδηγιών και Κανονισμών. Με την Οδηγία 2003/55/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2003, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 98/30/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 15.7.2003), επιχειρήθηκε η δεύτερη φάση ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου, το άνοιγμα της οποίας στον ανταγωνισμό είχε ξεκινήσει με την Οδηγία 98/30/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Ιουνίου 1998 «σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου» (ΕΕ L 204). Σε εθνικό επίπεδο, το πρώτον, με τον ν. 2364/1995 με τον τίτλο «Σύσταση του Σώματος Ενεργειακού Ελέγχου και Σχεδιασμού, Εισαγωγή, μεταφορά, και εμπορία και διανομή φυσικού αερίου και άλλες διατάξεις» (Α' 252) ετέθη το βασικό θεσμικό πλαίσιο για την οργάνωση, λειτουργία και εποπτεία της αγοράς φυσικού αερίου, εν όψει της επικείμενης, κατά το έτος αυτό [βάσει της, κυρωθείσας με τον ν. 1748/1988 (Α' 20), από 7.10.1987 διακρατικής συμφωνίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της (τότε) ΕΣΣΔ για την παροχή, υπό εμπορικούς όρους, ποσοτήτων φυσικού αερίου στη χώρα, κατόπιν της κατασκευής σχετικού αγωγού (βλ. και τον ν. 2299/1995 για την «Κύρωση του Προσαρτήματος της 1ης Ιουλίου 1993 και του Πρωτοκόλλου της 19ης Δεκεμβρίου 1994 μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ρωσικής Ομοσπονδίας στη Διακρατική Συμφωνία της 7ης Οκτωβρίου 1987 για την προμήθεια του φυσικού αερίου στην Ελληνική Δημοκρατία» (Α' 66)] εισαγωγής της πιο πάνω μορφής ενέργειας στο ισοζύγιο της χώρας. Με τον νόμο αυτόν, συστάθηκε το Σώμα Ενεργειακού Ελέγχου και Σχεδιασμού, στο οποίο, μεταξύ άλλων, ανετέθη το έργο της παρακολούθησης της ενεργειακής κατάστασης της χώρας, καθώς και της πρόβλεψης των αναγκών αυτής σε πρωτογενείς και τελικές μορφές ενέργειας, ορίσθηκε η «Δημόσια Επιχείρηση Αερίου ΑΕ» (ΔΕΠΑ ΑΕ) ως ειδικός φορέας διαχείρισης του

συστήματος μεταφοράς φυσικού αερίου (περιλαμβανομένης και της αποθήκευσης υγροποιημένου φυσικού αερίου), στην οποία και παραχωρήθηκε το ανεκχώρητο δικαίωμα του προγραμματισμού, κυριότητας και εκμετάλλευσης του Εθνικού Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού Αερίου, ορίσθηκε ότι η ως άνω δραστηριότητα (εν όψει της «στρατηγικής της σημασίας», κατά την οικεία αιτιολογική έκθεση επί του σχεδίου νόμου) ασκείται κατά τρόπο ανεξάρτητο των λοιπών (εμπορικών) δραστηριοτήτων αυτής (εισαγωγή, εξαγωγή, μεταφορά, αποθήκευση κλπ) και βάσει χωριστού λογιστικού συστήματος, προβλέφθηκαν τα σχετικά με τη σύσταση Εταιριών Διανομής Αερίου και καθορίσθηκαν οι βασικές αρχές οργάνωσης της εν λόγω ενεργειακής αγοράς. Εξάλλου, στο άρθρο 26 παρ. 2 της Οδηγίας 98/30/EK οριζόταν ότι: «Ένα κράτος μέλος το οποίο χαρακτηρίζεται ως αναδυόμενη αγορά και λόγω της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας θα αντιμετώπιζε ουσιαστικά προβλήματα, μη συνδεόμενα με τις συμβατικές δεσμεύσεις υποχρεωτικής αγοράς ανεξαρτήτως παραλαβής που αναφέρονται στο άρθρο 25, μπορεί να παρεκκλίνει από το άρθρο 4, το άρθρο 18 παράγραφοι 1, 2, 3, 4 και 6 ή/και το άρθρο 20 της παρούσας οδηγίας. Η παρέκκλιση αυτή λήγει αυτομάτως μόλις το κράτος μέλος παύσει να χαρακτηρίζεται ως αναδυόμενη αγορά. Όλες αυτές οι παρεκκλίσεις κοινοποιούνται στην Επιτροπή».

7. Επειδή, ακολούθως, μετά την κατάργηση της ως άνω οδηγίας, εκδόθηκε ο ν. 3428/2005 με τον τίτλο «Απελευθέρωση Αγοράς Φυσικού Αερίου» (Α' 313), με τον οποίο επιχειρήθηκε η προσαρμογή του ελληνικού δικαίου προς τις βασικές ρυθμίσεις της προαναφερθείσας Οδηγίας 2003/55/EK [: διασφάλιση της πρόσβασης τρίτων στα δίκτυα και τις υποδομές, ορισμός φορέων διαχείρισης των δικτύων, καθώς και μεταφοράς και διανομής, ανεξάρτητων των καθέτως ολοκληρωμένων επιχειρήσεων φυσικού αερίου, σταδιακή απελευθέρωση της αγοράς μέσω του σταδιακού προσδιορισμού των Επιλεγόντων Πελατών, δηλαδή αυτών που έχουν δικαίωμα επιλογής προμηθευτή, ενίσχυση του ρόλου των ανεξάρτητων ρυθμιστικών αρχών, τήρηση αρχών στο πεδίο της τιμολόγησης των οικείων υπηρεσιών], παρά το γεγονός ότι, εν όψει των «ιδιαιτεροτήτων» της ελληνικής αγοράς φυσικού αερίου, αλλά και του χαρακτήρα της ως αγοράς «αναδυομένης», λόγω του «πρόσφατου ιστορικού ανάπτυξής της», αφού «στην πραγματικότητα, μόλις περί το τέλος του έτους 1996 πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά εισαγωγή φυσικού αερίου» (βλ. αιτιολογική έκθεση επί του σχεδίου νόμου), είχε χορηγηθεί στην Ελλάδα παρέκκλιση από την υποχρέωση άμεσης προσαρμογής της έως τις

6

15.11.2006. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 2 της εν λόγω Οδηγίας με τίτλο «Ορισμοί» οριζόταν ότι: «Για τους σκοπούς της παρούσας Οδηγίας, νοούνται ως: 1.... 3. «μεταφορά»: η μεταφορά φυσικού αερίου μέσω δικτύων αγωγών υψηλής πίεσης πλην δικτύου αγωγών προς τα ανάντη, με σκοπό την παροχή σε πελάτες, μη συμπεριλαμβανομένης της προμήθειας...5. «διανομή»: η μεταφορά φυσικού αερίου μέσω τοπικών ή περιφερειακών δικτύων αγωγών με σκοπό την παράδοσή του σε πελάτες, μη συμπεριλαμβανομένης όμως της προμήθειας. 6. «Διαχειριστής δικτύου διανομής»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο διεκπεραιώνει το έργο της διανομής και είναι υπεύθυνο για τη λειτουργία, την εξασφάλιση της συντήρησης και εφ' όσον είναι ανάγκη, την ανάπτυξη του δικτύου διανομής σε μια δεδομένη περιοχή, ενδεχομένως δε και των διασυνδέσεων του με άλλα δίκτυα καθώς και για τη διασφάλιση της μακρόπνοης ικανότητας του δικτύου να ανταποκρίνεται στην εύλογη ζήτηση διανομής φυσικού αερίου...» στο άρθρο 12 «Καθήκοντα των διαχειριστών δικτύων διανομής 1. ... 5. Όταν οι διαχειριστές των δικτύων διανομής είναι υπεύθυνοι για την εξισορρόπηση του δικτύου αερίου, οι κανόνες που θεσπίζουν, για αυτόν τον σκοπό, είναι αντικειμενικοί, διαφανείς και δεν εισάγουν διακρίσεις. Οι όροι και προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων και των τιμολογίων, για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών εκ μέρους των διαχειριστών των δικτύων, καθορίζονται βάσει μεθοδολογίας σύμφωνης με το άρθρο 25 παράγραφος 2, κατά τρόπο που δεν εισάγει διακρίσεις και αντικατοπτρίζει το κόστος, και δημοσιεύονται», στο άρθρο 25 παρ. 2 ότι: « 2. Οι ρυθμιστικές αρχές είναι υπεύθυνες για τον καθορισμό ή την έγκριση, πριν από την έναρξη ισχύος τους, τουλάχιστον των μεθοδολογιών οι οποίες χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό ή τον καθορισμό των όρων και των προϋποθέσεων για: α) τη σύνδεση και την πρόσβαση στα εθνικά δίκτυα, συμπεριλαμβανομένων των τιμολογίων μεταφοράς και διανομής. Τα εν λόγω τιμολόγια ή μεθοδολογίες επιτρέπουν την πραγματοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων στα δίκτυα κατά τρόπον ώστε οι επενδύσεις αυτές να διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα των δικτύων· β) την παροχή των υπηρεσιών εξισορρόπησης» και στο άρθρο 28 ότι: «2. Ένα κράτος μέλος το οποίο χαρακτηρίζεται ως αναδυόμενη αγορά και το οποίο λόγω της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας θα αντιμετώπιζε ουσιαστικά προβλήματα, μπορεί να παρεκκλίνει από το άρθρο 4, το άρθρο 7, το άρθρο 8 παράγραφος 1 και 2, το άρθρο 9, το άρθρο 11, το άρθρο 12 παράγραφος 5, το άρθρο 13, το άρθρο 17, το άρθρο 18, το άρθρο 23 παράγραφος 1 ή/και το άρθρο

24 της παρούσας οδηγίας. Η παρέκκλιση αυτή λήγει αυτομάτως μόλις το κράτος μέλος παύσει να χαρακτηρίζεται ως αναδυόμενη αγορά. Όλες αυτές οι παρεκκλίσεις κοινοποιούνται στην Επιτροπή..... 4. Σε περίπτωση που η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας θα δημιουργούσε ουσιαστικά προβλήματα σε μια γεωγραφικά περιορισμένη περιοχή κράτους μέλους, ιδίως όσον αφορά την ανάπτυξη της υποδομής μεταφοράς και κύριας υποδομής διανομής, και για να ενθαρρυνθούν οι επενδύσεις, το κράτος μέλος μπορεί να υποβάλει στην Επιτροπή αίτηση προσωρινής παρέκκλισης8. Η Ελλάδα δύναται να παρεκκλίνει από τα άρθρα 4, 11, 12, 13, 18, 23 ή/και 24 της παρούσας οδηγίας για τις γεωγραφικές περιοχές και τις χρονικές περιόδους που καθορίζονται στις άδειες που έχει εκδώσει πριν από τις 15 Μαρτίου 2002 και σύμφωνα με την οδηγία 98/30/ΕΚ, για την ανάπτυξη και την αποκλειστική εκμετάλλευση των δικτύων διανομής σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές». Επί τη βάση ιδίως της εν λόγω διάταξης, η Ελλάδα αιτήθηκε τη χορήγηση παρέκκλισης από τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2003/55/ΕΚ, που αφορούσαν στην πρόσβαση τρίτων και τον διαχωρισμό σε σχέση με τρεις νέες εταιρείες διανομής, που επρόκειτο να εγκατασταθούν στις περιοχές της Στερεάς Ελλάδας και Εύβοιας, της Κεντρικής Μακεδονίας και της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Επί της αίτησης αυτής εκδόθηκε η απόφαση της 11ης.09.2008 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με την οποία χορηγήθηκε η ανωτέρω παρέκκλιση υπό συγκεκριμένους όρους και περιορισμούς ως προς τις προβλεπόμενες να συσταθούν εταιρείες διανομής. Η παρέκκλιση αυτή, εντούτοις, δεν έτυχε εφαρμογής, λόγω μη πλήρωσης των όρων και περιορισμών υπό τους οποίους χορηγήθηκε (βλ. την ΡΑΕ Ι – 246519/02.10.2018 επιστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής). Συνεπώς, για την λοιπή Ελλάδα, πλην των περιοχών Αττικής, Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας, η Ελλάδα όφειλε, ως κράτος μέλος, να διασφαλίσει την πρόσβαση τρίτων στο δίκτυο διανομής υπό τους όρους του άρθρου 18 της Οδηγίας 2003/55/ΕΚ και κατόπιν του άρθρου 32 της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ. Εξάλλου, σύμφωνα με τις προβλέψεις του εν λόγω νόμου 3428/2005, η κατάρτιση του κανονισμού τιμολόγησης, με τον οποίο ρυθμίζεται η μεθοδολογία καθορισμού τιμολογίων για τη χρέωση κάθε Βασικής Δραστηριότητας, ανατέθηκε στην [εν τω μεταξύ συσταθείσα, δια του άρθρου 4 του ν. 2773/1999 «Απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας - Ρύθμιση θεμάτων ενεργειακής πολιτικής και άλλες διατάξεις» (Α' 286),] Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ). Σύμφωνα δε με την παρ. 3 του άρθρου 21 του νόμου αυτού: «3. Στη Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε. χορηγούνται, με τις διατάξεις του νόμου

8

αυτού, άδειες διανομής και προμήθειας φυσικού αερίου που ισχύουν στα διοικητικά όρια του Νομού Κορινθίας, καθώς και των Περιφερειών Στερεάς Ελλάδος και Εύβοιας, Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, με εξαίρεση τις περιοχές που ανήκουν στην αρμοδιότητα των Ε.Π.Α. που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, μετά από γνώμη της Ρ.Α.Ε., καθορίζονται οι όροι, οι περιορισμοί και οι προϋποθέσεις των αδειών διανομής φυσικού αερίου που χορηγούνται στη Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε., σύμφωνα με την παράγραφο αυτή, αφού ληφθεί ιδίως υπόψη τυχόν παρέκκλιση που έχει χορηγηθεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 28 της Οδηγίας 2003/55/ΕΚ. Για το σκοπό αυτόν, η Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε. οφείλει να υποβάλει στον Υπουργό Ανάπτυξης και στη Ρ.Α.Ε. όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για τα ανωτέρω δίκτυα διανομής, εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως», ενώ, περαιτέρω, με το άρθρο 31 παρ. 4 του εν λόγω νόμου ορίζεται ότι : « Με τον Κανονισμό Τιμολόγησης ρυθμίζονται τα τιμολόγια πρόσβασης σε Δίκτυο Διανομής, για το σκοπό που αναφέρεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 25, χωρίς να τροποποιούνται οι σχετικές με την τιμολόγηση διατάξεις που περιλαμβάνονται στις άδειες διανομής Φυσικού Αερίου, οι οποίες έχουν χορηγηθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού. Μέχρι τη θέσπιση του Κανονισμού Τιμολόγησης εξακολουθούν να ισχύουν και να εισπράττονται τα τέλη πρόσβασης στα δίκτυα διανομής τα οποία καθορίζονται σύμφωνα με τις συμβάσεις προμήθειας φυσικού αερίου που έχουν συναφθεί μεταξύ της Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε και των Ε.Π.Α, πριν από την 15.03.2002».

8. Επειδή, ακολούθως, η προαναφερόμενη Οδηγία καταργήθηκε και περαιτέρω, με τον ν. 4001/2011 με τον τίτλο «Για τη λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου, για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις» (Α' 179), επιχειρήθηκε η ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη, μεταξύ άλλων, της νέας Οδηγίας 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 «Σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά Φυσικού Αερίου και την κατάργηση της Οδηγίας 2003/55/ΕΚ» (ΕΕ L 211 της 14.8.2009)- που μαζί με τον Κανονισμό 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 «Σχετικά με τους όρους πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς φυσικού αερίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1775/2005» (ΕΕ L 211 της 14.8.2009) -συνιστούν την

«τρίτη ενεργειακή δέσμη» (Third Energy Package), που εφαρμόζεται σήμερα- καθώς και η τροποποίηση των διατάξεων του ν. 3428/2005. Στον νόμο αυτόν (4001/2011), όπως ίσχυε, μετά τις τροποποιήσεις που επήλθαν με τον ν. 4111/2013 (Α' 18) και πριν τη θέση σε ισχύ του ν. 4203/2013 (Α' 235) [καθώς και των μεταγενέστερων ν. 4254/2014 (Α' 85), 4301/2014 (Α' 223), 4277/2014 (Α' 156), 4336/2015 (Α' 94), 4337/2015 (Α' 129) 4414/2016 (Α' 149) 4423/2016 (Α' 182) και 4478/2017 (Α' 91)], περιέχονται, μεταξύ άλλων, οι εξής βασικές ρυθμίσεις: Άρθρο 1: «Οι δραστηριότητες της παραγωγής, της προμήθειας, της αγοράς, της μεταφοράς και της διανομής Φυσικού Αερίου [...] καθώς και της αποθήκευσης και της υγροποίησης Φυσικού Αερίου και της αεριοποίησης υγροποιημένου Φυσικού Αερίου εντός της Ελληνικής Επικράτειας ασκούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού. Οι δραστηριότητες αυτές είναι κοινής ωφέλειας και τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους». Άρθρο 2: «1. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου οι όροι που χρησιμοποιούνται στις διατάξεις αυτού έχουν την ακόλουθη έννοια: [...] (στ) Διαχειριστής Δικτύου ή Συστήματος Διανομής: Το νομικό πρόσωπο που ασκεί, κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου, καθήκοντα Διαχειριστή Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας ή Φυσικού Αερίου, περιλαμβανομένων των Διαχειριστών των Κλειστών Δικτύων Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας ή Φυσικού Αερίου και του Διαχειριστή του ΕΔΔΗΕ (όπως η περίπτωση αυτή τροποποιήθηκε από το άρθρο 27 παρ. 1 του ν. 4414/2016, ΦΕΚ Α'149 και αντικαταστάθηκε από το άρθρο 55 παρ. 1 του ν. 4423/2016, ΦΕΚ Α'182) [...],[...], (η) Ενεργειακή Δραστηριότητα: Η Παραγωγή, Μεταφορά, Διανομή και Προμήθεια [...] Φυσικού Αερίου, καθώς και η Χρήση Εγκατάστασης Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου και η Χρήση Εγκατάστασης Αποθήκευσης Φυσικού Αερίου [...], (ιδ) Πελάτης ή Καταναλωτής: Ο Πελάτης Φυσικού Αερίου, περιλαμβανομένων των ΕΠΑ [...] εξαιρουμένων των Διαχειριστών Συστημάτων και Δικτύων Διανομής Φυσικού Αερίου [...]. Για τους σκοπούς αυτού του νόμου οι πελάτες διακρίνονται σε πελάτες χονδρικής και σε τελικούς πελάτες, σε επιλέγοντες και μη επιλέγοντες και σε οικιακούς και μη οικιακούς [...] (ιθ) Επιλέγων Πελάτης: Ο Πελάτης που δικαιούται να επιλέγει Προμηθευτή ή αγοράζει απευθείας Φυσικό Αέριο [...] κατά τις διατάξεις του παρόντος [...], (κα) Προμήθεια: Η πώληση, περιλαμβανομένης της μεταπώλησης, Φυσικού Αερίου (περιλαμβανομένου του ΥΦΑ) [...] σε Πελάτες. (κβ) Προμηθευτής: Το φυσικό και νομικό πρόσωπο που ασκεί δραστηριότητα Προμήθειας Φυσικού Αερίου [...], (κγ) Τιμολόγια Μη Ανταγωνιστικών

10

Αριθμός απόφασης:1897/2023

Δραστηριοτήτων: Τα τιμολόγια για τη χρέωση των Βασικών Δραστηριοτήτων Φυσικού Αερίου και τα τιμολόγια για τη χρέωση χρήσης του Συστήματος Μεταφοράς και του Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (κε) Ασφάλεια: νοείται, τόσο η ασφάλεια του εφοδιασμού και της παροχής Φυσικού Αερίου [...] όσο και η τεχνική ασφάλεια. 2. Ορισμοί που αναφέρονται ιδίως στο Φυσικό Αέριο:[...] (δ) Βασικές Δραστηριότητες Φυσικού Αερίου: Η παροχή υπηρεσιών Μεταφοράς Φυσικού Αερίου, Διανομής Φυσικού Αερίου, Εγκατάστασης ΥΦΑ και Εγκατάστασης Αποθήκευσης Φυσικού Αερίου [...] (ζ) Διαχειριστής Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου ΑΕ (ΔΕΣΦΑ ΑΕ): Ο Διαχειριστής του ΕΣΦΑ, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 67[...], (θ) Δίκτυο Διανομής: [...] (θ1) Δίκτυο Διανομής Αττικής: Το Δίκτυο Διανομής που έχει ήδη αναπτυχθεί ή πρόκειται να αναπτυχθεί, σύμφωνα με εγκεκριμένο πρόγραμμα ανάπτυξης, εντός της γεωγραφικής περιοχής που ορίζεται με την υπ' αριθμ. Δ1/18887/6.11.2001 υπουργική απόφαση (Β' 1521) και εκτείνεται μέχρι τις εγκαταστάσεις των καταναλωτών [...], (ιβ) Εθνικό Σύστημα Φυσικού Αερίου (ΕΣΦΑ): Το Σύστημα Φυσικού Αερίου που ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 67 του παρόντος.... (ιγ2) Εταιρείες Παροχής Αερίου (υφιστάμενες ΕΠΑ): Οι εταιρείες με την επωνυμία «ΕΠΑ Αττικής Α.Ε.», «ΕΠΑ Θεσσαλονίκης Α.Ε.» και «ΕΠΑ Θεσσαλίας Α.Ε.», που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 2364/1995.....», Άρθρο 3: «Κρατική εποπτεία και γενικές αρχές. 1. Η άσκηση Ενεργειακών Δραστηριοτήτων τελεί υπό την εποπτεία του Κράτους, η οποία ασκείται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ) στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού της χώρας. Ο μακροχρόνιος ενεργειακός σχεδιασμός λαμβάνει υπόψη του τα υπάρχοντα και πιθανολογούμενα ενεργειακά αποθέματα σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, το διακοινοτικό πρόγραμμα ανάπτυξης των δικτύων [...] Φυσικού Αερίου, τις τάσεις της διεθνούς αγοράς ενέργειας και αποσκοπεί: (α) Στην ολοκλήρωση της ενιαίας ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς ενέργειας [...]. (β) Στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας και την εφαρμογή βιώσιμης πολιτικής για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας εντός της ενιαίας ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς [...] 2. Το Κράτος μεριμνά για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη όλων των δραστηριοτήτων του ενεργειακού τομέα, για την εξασφάλιση, υπό συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού, της παροχής τεχνικά αξιόπιστης και οικονομικά προσιτής ενέργειας

στους καταναλωτές, για την καταπολέμηση της Ενεργειακής Πενίας και για την εφαρμογή των κανόνων της απελευθέρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και της αγοράς Φυσικού Αερίου. 3. Οι επιχειρήσεις που ασκούν Ενεργειακές Δραστηριότητες υποχρεούνται: (α) Να ασκούν τη δραστηριότητα τους και να παρέχουν τις υπηρεσίες τους σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και τις πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση της και τους όρους και τις προϋποθέσεις που περιλαμβάνονται στις άδειες τους. (β) Να τηρούν τις αρχές της ίσης μεταχείρισης, της αμεροληψίας και της μη διάκρισης των Χρηστών και των Πελατών, ιδίως για τις υπηρεσίες που παρέχουν υπό καθεστώς αποκλειστικών δικαιωμάτων. (γ) Να λειτουργούν και να παρέχουν τις υπηρεσίες τους κατά τρόπον ώστε να προάγεται ο υγιής ανταγωνισμός στην αγορά ενέργειας, εκπληρώνοντας τις υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας που τους ανατίθενται. (δ) Να ασκούν τη δραστηριότητα τους κατά τρόπο τέτοιο, ώστε να μη θίγονται τα δικαιώματα των Πελατών, όπως αυτά εξειδικεύονται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και με τις πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του». Άρθρο 4: «1. Ο έλεγχος, η ρύθμιση και η εποπτεία της αγοράς ενέργειας, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ασκούνται από τη ΡΑΕ, η οποία συστάθηκε με το ν. 2773/1999 και αποτελεί την εθνική ρυθμιστική αρχή σε θέματα ηλεκτρικής ενέργειας και Φυσικού Αερίου, κατά την έννοια των Οδηγιών 2009/72/ΕΚ και 2009/73/ΕΚ. 2. Η ΡΑΕ ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο Κεφάλαιο Γ' του Πρώτου Μέρους και αυτές που της χορηγούνται επιπρόσθετα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου σε άλλα σημεία του», στο άρθρο 15 ότι: «1. Η ΡΑΕ αποφασίζει, έξι (6) μήνες πριν από την έναρξη ισχύος τους, κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 88 για το Φυσικό Αέριο και 140 για την ηλεκτρική ενέργεια, σύμφωνα με διαφανή κριτήρια, τη μεθοδολογία για τον υπολογισμό των Τιμολογίων Μη Ανταγωνιστικών Δραστηριοτήτων, κατά τρόπο, ώστε τα Τιμολόγια αυτά να μην εισάγουν διακρίσεις και να αντικατοπτρίζουν το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών. Οι μεθοδολογίες και τα Τιμολόγια Μη Ανταγωνιστικών Δραστηριοτήτων δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΡΑΕ και των αρμόδιων Διαχειριστών. 2... 4. Σε περίπτωση καθυστέρησης στον καθορισμό των τιμολογίων μεταφοράς και διανομής ενέργειας, η ΡΑΕ δύναται να καθορίζει, με απόφασή της, προσωρινά τιμολόγια ή μεθοδολογίες υπολογισμού των Τιμολογίων αυτών και να αποφασίζει τα κατάλληλα αντισταθμιστικά μέτρα, εάν τα τελικά Τιμολόγια ή μεθοδολογίες αποκλίνουν από τα

αντίστοιχα προσωρινά». Ακολούθως, στο άρθρο 88 του ίδιου νόμου, πριν την αντικατάσταση των παραγράφων 1 και 4 αυτού από το άρθρο 6 παρ. 2 του ν. 4336/2015 οριζόταν ότι: « 1. Με τον Κανονισμό Τιμολόγησης, ο οποίος εκδίδεται από τη ΡΑΕ, και με την επιφύλαξη της παραγράφου, μετά από εισήγηση του κατά περίπτωση αρμόδιου Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς ή Δικτύου Διανομής Φυσικού Αερίου και δημόσια διαβούλευση, ρυθμίζεται η μεθοδολογία καθορισμού τιμολογίων για τη χρέωση κάθε Βασικής Δραστηριότητας. 2. [...] 4. Τα τιμολόγια πρόσβασης σε Δίκτυο Διανομής, για το σκοπό που αναφέρεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 83, καταρτίζονται από την εκάστοτε ΕΠΑ, μετά την έγκριση από τη ΡΑΕ των κανόνων κατανομής της διάταξης της παραγράφου 4 του άρθρου 89, εγκρίνονται με απόφαση της ΡΑΕ και ισχύουν από τη δημοσίευση της απόφασης αυτής στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, χωρίς να τροποποιούνται οι σχετικές με την τιμολόγηση διατάξεις που περιλαμβάνονται στις Άδειες Διανομής Φυσικού Αερίου, οι οποίες έχουν χορηγηθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του ν. 3428/2005. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται και η διαδικασία αναπροσαρμογής ή τροποποίησης των τιμολογίων αυτών. Μέχρι τη θέσπιση των ανωτέρω τιμολογίων εξακολουθούν να ισχύουν και να εισπράττονται τα τέλη πρόσβασης στα Δίκτυα Διανομής που καθορίζονται σύμφωνα με τις συμβάσεις προμήθειας Φυσικού Αερίου που έχουν συναφθεί μεταξύ της ΔΕΠΑ ΑΕ και των ΕΠΑ πριν από τις 15.3.2002». Εξάλλου στο άρθρο 49 παρ. 8 της ως άνω Οδηγίας ορίστηκε ότι «8. Η Ελλάδα δύναται να παρεκκλίνει από τα άρθρα 4, 24, 25, 26, 32, 37 ή/και 38 της παρούσας οδηγίας για τις γεωγραφικές περιοχές και τις χρονικές περιόδους που καθορίζονται στις άδειες που έχει εκδώσει πριν από τις 15 Μαρτίου 2002 και σύμφωνα με την οδηγία 98/30/ΕΚ, για την ανάπτυξη και την αποκλειστική εκμετάλλευση των δικτύων διανομής σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές».

9. Επειδή, επακολούθησε η έκδοση του ν. 4336/2015 (ΦΕΚ Α' 94/14.08.2015) με τον οποίο με την ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟ Β1 της ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ Β του κεφαλαίου Γ' του νόμου αυτού τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν οι διατάξεις του ως άνω νόμου 4001/2011. Ειδικότερα με το άρθρο 6 αντικαταστάθηκε, μεταξύ άλλων, η παρ. 1 του άρθρου 88 του ν. 4001/2011 και ορίστηκε ότι: «1. Με τον Κανονισμό Τιμολόγησης, ο οποίος εκδίδεται από τη ΡΑΕ, μετά από εισήγηση του κατά περίπτωση αρμόδιου Διαχειριστή Δικτύου Διανομής Φυσικού Αερίου και δημόσια διαβούλευση, ρυθμίζεται η μεθοδολογία καθορισμού τιμολογίων για τη χρέωση κάθε

Αριθμός απόφασης:1897/2023

Βασικής Δραστηριότητας. Κατά τη ρύθμιση της μεθοδολογίας τιμολόγησης για κάθε Βασική Δραστηριότητα επιδιώκεται: (α) Η σταθερότητα των τιμών προς όφελος των Χρηστών. (β) Η εύλογη απόδοση των απασχολούμενων, από τον Διαχειριστή του Συστήματος ή του Δικτύου Φυσικού Αερίου, κεφαλαίων.(γ) Η παροχή υπηρεσιών, περιλαμβανόμενων υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, κατά τον πλέον αξιόπιστο, οικονομικό και φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο.(δ) Η κάλυψη των δαπανών του Διαχειριστή Συστήματος ή Διανομής Φυσικού Αερίου για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων κοινής ωφέλειας που του έχουν επιβληθεί.(ε) Η ενίσχυση του ελεύθερου ανταγωνισμού στην αγορά Φυσικού Αερίου.(στ) Η τήρηση της αρχής της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αμεροληψίας. (ζ) Η παροχή βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων κινήτρων για την αποδοτική λειτουργία, το συνετό προγραμματισμό και την ανάπτυξη της υποδομής που απαιτείται για την άσκηση της Βασικής Δραστηριότητας, την ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού και την υποστήριξη ερευνητικών δραστηριοτήτων των διαχειριστών που σχετίζονται με τις αρμοδιότητές τους. (η) Η συνεκτίμηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της εκάστοτε αγοράς, όπως η τυχόν διαφοροποίηση κόστους που οφείλεται στην τοπολογία του Συστήματος ή του Δικτύου. (θ) Η παροχή κινήτρων για χρεώσεις που αφορούν νέους καταναλωτές και εγκατάσταση έξυπνων συστημάτων μέτρησης. (ι) Η πραγματοποίηση νέων επενδύσεων σε Συστήματα ή Δίκτυο Διανομής Φυσικού Αερίου για την ασφαλή τροφοδοσία, τη βιωσιμότητά τους και την εξυπηρέτηση της αναμενόμενης μελλοντικής ζήτησης. (ια) Η κάλυψη του κόστους του ανταλλάγματος που καταβάλλεται από τον Διαχειριστή του Δικτύου Διανομής στον κύριο αυτού για την παραχώρηση της χρήσης, διαχείρισης και εκμετάλλευσης του Δικτύου» η δε παράγραφος 4 τροποποιήθηκε ως εξής: «4. Τα τιμολόγια με βάση τα οποία ο Διαχειριστής Δικτύου Διανομής εισπράττει οποιοδήποτε αντάλλαγμα για κάθε Βασική Δραστηριότητα καταρτίζονται από τον Διαχειριστή, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που προσδιορίζεται στον Κανονισμό Τιμολόγησης, υποβάλλονται προς έγκριση στη ΡΑΕ, η οποία οφείλει να αποφασίσει επ' αυτών εντός τριών (3) μηνών από το χρόνο υποβολής τους, και ισχύουν από τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως» Περαιτέρω δυνάμει του άρθρου 8 της ως άνω υποπαραγράφου ορίστηκε ότι: «1. Εντός τριών (3) μηνών από τη θέση σε ισχύ του παρόντος, η ΔΕΠΑ ΑΕ, υπό την ιδιότητά της ως Διαχειρίστριας του Δικτύου Διανομής Λοιπής Ελλάδος, και οι ΕΠΑ Αττικής, Θεσσαλίας και Θεσσαλονίκης, υπό την ιδιότητά τους ως

Αριθμός απόφασης:1897/2023

Διαχειριστών των Δικτύων των αντίστοιχων γεωγραφικών περιοχών, εισηγούνται στη ΡΑΕ, η οποία, κατόπιν δημόσιας διαβούλευσης και αφού προβεί σε τυχόν τροποποιήσεις και προσθήκες, υποχρεούται να εκδώσει το τελικό κείμενο εντός τριών (3) μηνών από το χρόνο υποβολής, (α) για την έκδοση του Κανονισμού Τιμολόγησης των εν λόγω Δικτύων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 88 του ν. 4001/2011, όπως τροποποιείται με τον παρόντα νόμο, (β) για την έκδοση του Κώδικα Διαχείρισης Δικτύου Διανομής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 80 του ν. 4001/2011, όπως τροποποιείται με τον παρόντα νόμο. 2. Εντός ενός (1) μηνός από τη θέση σε ισχύ του Κανονισμού Τιμολόγησης για κάθε Δίκτυο Διανομής, ο οποίος εκδίδεται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 88 του ν. 4001/2011, όπως τροποποιείται με τον παρόντα νόμο, η ΔΕΠΑ ΑΕ, υπό την ιδιότητά της ως Διαχειριστή του Δικτύου Διανομής Λοιπής Ελλάδος, και οι ΕΠΑ Αττικής, Θεσσαλίας και Θεσσαλονίκης, υπό την ιδιότητά τους ως Διαχειριστών των Δικτύων των αντίστοιχων γεωγραφικών περιοχών υποβάλλουν προς έγκριση στη ΡΑΕ τα τιμολόγια με βάση τα οποία εισπράττουν αντάλλαγμα για τη δραστηριότητα της Διανομής που παρέχουν στους Χρήστες, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 88 του ν. 4001/2011, όπως τροποποιείται δια του παρόντος. Από το χρόνο θέσης του παρόντος σε ισχύ έως και τον χρόνο θέσης σε ισχύ των ανωτέρω τιμολογίων, η τιμή για την παροχή Βασικών Δραστηριοτήτων προς τους Χρήστες από τη ΔΕΠΑ ΑΕ και τις ΕΠΑ Αττικής, Θεσσαλίας και Θεσσαλονίκης ορίζεται σε τέσσερα (4) ευρώ ανά MWh. Ειδικά για πελάτες που τροφοδοτούνται μέσω διασυνδεδεμένων δικτύων διανομής το μέσο σταθμισμένο τέλος διανομής εισπράττεται από τους Διαχειριστές των διασυνδεδεμένων δικτύων αναλόγως προς την επένδυση που πραγματοποιήθηκε για τη σύνδεση του εν λόγω πελάτη.....» και στο άρθρο 10: «Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά σε επί μέρους διατάξεις».

10. Επειδή, στη συνέχεια η Ρ.Α.Ε. κατ' επίκληση της πιο πάνω εξουσιοδοτικής διάταξης του άρθρου 8 της υποπαραγράφου Β.1 της παραγράφου Β του άρθρου 2 του ν. 4336/2015, εξέδωσε την 328/2016 (ΦΕΚ Β' 3067/26.09.2016) απόφασή της, με την οποία ενέκρινε τον Κανονισμό Τιμολόγησης Βασικής Δραστηριότητας Διανομής Φυσικού Αερίου των δικτύων διανομής Αττικής, Θεσσαλονίκης, Θεσσαλίας και λοιπής Ελλάδας. Ακολούθως, η Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε (και ήδη Δ.Ε.Δ.Α. Α.Ε.-προσφεύγουσα), κατ' εξουσιοδότηση ομοίως του ως άνω νόμου, υπό

την ιδιότητά της ως διαχειρίστρια του Δικτύου Διανομής Λοιπής Ελλάδας, με το ΡΑΕ Ι-2127729/05.10.2016 έγγραφό της, υπέβαλε στη Ρ.Α.Ε. προς έγκριση, σχέδιο τιμολογίου για τη χρέωση της Βασικής Δραστηριότητας Διανομής Φυσικού Αερίου και Δικτύου Διανομής της Λοιπής Ελλάδας. Η Ρ.Α.Ε. με την 348/2016 (ΦΕΚ Β' 3537/3.11.2016) απόφασή της ενέκρινε τα τιμολόγια για τη βασική δραστηριότητα διανομής για το δίκτυο της Λοιπής Ελλάδας (Στερεάς Ελλάδας, Κορίνθου, Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης), το οποίο για τους βιομηχανικούς καταναλωτές κυμάνθηκε σε 0,5567 ευρώ ανά MWh, 1,1630 ευρώ ανά MWh, 0,4166 ευρώ ανά MWh και 0,4853 ευρώ ανά MWh, αντίστοιχα.

11. Επειδή από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι βάσει του ν. 2364/1995 (ΦΕΚ Α' 252/06.12.1995), όπου ίσχυε ενιαία δραστηριότητα διανομής – προμήθειας, η τιμολόγηση ήταν ενιαία (μη διακριτή). Υπό την ισχύ της Οδηγίας 98/30/ΕΚ δεν γινόταν διαχωρισμός των εταιρειών προμήθειας και διανομής φυσικού αερίου και προβλεπόταν παρέκκλιση του κράτους μέλους, το οποίο θα χαρακτηριζόταν αναδυόμενη αγορά, όπως η Ελλάδα, από την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας. Εν συνεχεία, καταργήθηκε η ως άνω οδηγία και αντικαταστάθηκε από την 2003/55/ΕΚ, η οποία αναγνώριζε ρητώς ότι η Ελλάδα μπορούσε να παρεκκλίνει από τις διατάξεις, που θα επέβαλαν άλλως (ήτοι σε περίπτωση μη παρέκκλισης) τα τιμολόγια για την παροχή υπηρεσιών από τους διαχειριστές των δικτύων διανομής να καθορίζονται τουλάχιστον βάσει μεθοδολογίας εγκεκριμένης από τη ΡΑΕ, κατά τρόπο που να μην εισαγάγει διακρίσεις και να αντικατοπτρίζει το κόστος του Διαχειριστή, και να δημοσιεύονται. Με το νόμο 3428/2005 επιχειρήθηκε η εναρμόνιση της ημεδαπής νομοθεσίας με την εν λόγω Οδηγία και προβλέφθηκε η υποχρέωση των Ε.Π.Α. να επιτρέπουν πρόσβαση στα δίκτυα Διανομής στους Επιλέγοντες Πελάτες, βάσει εγκεκριμένου Κανονισμού Τιμολόγησης, ενώ μέχρι τη θέσπισή του οριζόταν ότι θα ισχύουν και θα εισπράττονται τα τέλη πρόσβασης στα Δίκτυα Διανομής, τα οποία καθορίζονται σύμφωνα με τις συμβάσεις προμήθειας Φυσικού Αερίου, που έχουν συναφθεί μεταξύ των Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε και των Ε.Π.Α πριν την 15.03.2002. Επιπλέον, στην τελευταία αυτή οδηγία προβλέφθηκε ειδικά ότι στην έννοια της διανομής δεν περιλαμβάνεται η προμήθεια και έτσι για πρώτη φορά διαχωρίζεται η τιμολόγηση της προμήθειας από αυτήν της διανομής. Εντούτοις η Ελλάδα παρέμεινε σε καθεστώς παρέκκλισης και εξακολουθούσε να εφαρμόζει τις συμβάσεις προμήθειας Φυσικού Αερίου, που είχαν συναφθεί μεταξύ των Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε και των Ε.Π.Α. πριν την

15.03.2002 ως προς την ισχύ και είσπραξη των τελών πρόσβασης στα δίκτυα διανομής. Με το ν. 4001/2011, με τον οποίο ενσωματώθηκαν στο εθνικό δίκτυο οι Οδηγίες 2009/72 και 2009/73 αναγνωρίστηκε η αρμοδιότητα της Ρ.Α.Ε. για τον καθορισμό των μεθοδολογιών και των τιμολογίων των μη ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων και προβλέφθηκε για το φυσικό αέριο η έκδοση κανονισμού τιμολόγησης από τη Ρ.Α.Ε. και η κατάρτιση των αντίστοιχων τιμολογίων για κάθε βασική δραστηριότητα, ενώ παράλληλα, ενόψει του ότι προβλεπόταν παρέκκλιση από τις διατάξεις των εν λόγω οδηγιών, διατηρήθηκε η ρύθμιση του ν. 3825/2005, ήτοι ότι μέχρι τη θέση σε ισχύ των εγκεκριμένων τιμολογίων εξακολουθούν να εισπράττονται τα τέλη πρόσβασης στα Δίκτυα Διανομής, σύμφωνα με τις Συμβάσεις Προμήθειας Φυσικού Αερίου, που έχουν συναφθεί μεταξύ της Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε. και των Ε.Π.Α. πριν τις 15.03.2022. Με το ν. 4336/2015 επιχειρήθηκε η μετάβαση της αγοράς φυσικού αερίου, διευρύνθηκε ο νομικός και λειτουργικός και λογιστικός διαχωρισμός των εταιρειών προμήθειας και διανομής φυσικού αερίου και επεκτάθηκε σταδιακά η δυνατότητα επιλογής προμηθευτή φυσικού αερίου και η πρόσβαση τρίτων στα δίκτυα διανομής. Με τις διατάξεις αυτού η Ελλάδα, ως ισότιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεσμεύτηκε να εναρμονίσει το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της ελληνικής αγοράς ενέργειας, Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου (ΦΑ) με το ισχύον πλαίσιο του τρίτου ενεργειακού πακέτου που προωθεί συστηματικά η Ε.Ε σε όλα τα κράτη μέλη προκειμένου οργανώσει την «Ενεργειακή Ένωση» της Ευρώπης (σχ. η αιτιολογική έκθεση του ως άνω νόμου). Ειδικότερα δρομολογήθηκε η προσαρμογή της λιανικής αγοράς αερίου με τα ισχύοντα στα άλλα Κράτη Μέλη. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται ο διαχωρισμός των επιχειρήσεων διανομής αερίου, που λειτουργούσαν έως τότε με απόκλιση από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των δικτύων, λόγω εγκεκριμένων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρεκκλίσεων, που θεσμοθετήθηκαν κατά την αρχική συγκρότησή τους. Προβλέπεται συναφώς η έκδοση από τη Ρ.Α.Ε. Κανονισμού Τιμολόγησης, με τον οποίο ρυθμίζεται η μεθοδολογία καθορισμού τιμολογίων για τη δραστηριότητα διανομής αερίου κι η έγκριση από τη Ρ.Α.Ε. των τιμολογίων, που καταρτίζει ο Διαχειριστής Δικτύου Διανομής, σύμφωνα με τον Κανονισμό Τιμολόγησης με βάση τα οποία εισπράττει αντάλλαγμα για κάθε βασική δραστηριότητα. Η πρόβλεψη των ανωτέρω μερών ήταν αναγκαία προϋπόθεση για την επίτευξη του στόχου προσαρμογής της λιανικής αγοράς αερίου στις επιταγές της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, καθώς για πρώτη φορά με το ν. 4336/2015 προβλέφθηκε η

υποχρέωση διαχωρισμού των ανωτέρω δραστηριοτήτων (διανομής – προμήθειας), δεδομένου ότι μέχρι τότε ο Κανονισμός Τιμολόγησης και τα αντίστοιχα τιμολόγια αφορούσαν στην προμήθεια και διανομή αερίου κατά τρόπο ενιαίο, ως μη διαχωρισμένες δραστηριότητες στο πλαίσιο απόκλισης, που είχε χορηγηθεί από την Επιτροπή για μη διαχωρισμένη λειτουργία της Δ.Ε.Π.Α. και των Ε.Π.Α. Με τον ίδιο νόμο ορίστηκε, μέχρι της νομοθέτησης των αναγκαίων για τη λειτουργία της αγοράς αερίου σε καθεστώς πλέον διαχωρισμού μέτρων και της υλοποίησης των εν λόγω μέτρων, η τιμή για την παροχή Βασικών Δραστηριοτήτων προς τους χρήστες από τις Δ.Ε.Π.Α. και Ε.Π.Α. Αττικής, Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας σε 4 ευρώ/ MWh , η οποία ίσχυε από τη θέση σε ισχύ του εν λόγω νόμου (20.08.2015) και έως τον χρόνο θέσης σε ισχύ των εγκεκριμένων τιμολογίων. Με την εν λόγω διάταξη και ενόψει του ως άνω διαχωρισμού ορίστηκε, κατ' εξαίρεση, νομοθετικά η τιμή για τη δραστηριότητα διανομής, προκειμένου να συνεχίσει να λειτουργεί η αγορά αερίου και να μην υπάρξει αιφνιδιασμός από την αλλαγή του νόμου. Η νομοθετικώς ορισθείσα τιμή των 4 ευρώ/ MWh προβλέφθηκε εκ του νόμου ως περιορισμένης χρονικής ισχύος έως την ολοκλήρωση των διαδικασιών θέσεως σε ισχύ του Κανονισμού Τιμολόγησης και εγκρίσεως τιμολογίων βάσει του εν λόγω Κανονισμού. Ως εκ τούτου η φύση της εν λόγω ρύθμισης, αποκλίνουσα από τη διάταξη του άρθρου 88 του ν. 4001/2011, με το οποίο αποκλειστική αρμοδιότητα έγκρισης των τιμολογίων διαθέτει η Ρ.Α.Ε., έχει προσωρινό και μεταβατικό χαρακτήρα, καθώς θα πάψει να εφαρμόζεται αυτομάτως με την θέση σε ισχύ των εγκεκριμένων τιμολογίων.

12. Επειδή, περαιτέρω, σύμφωνα με την αρχή της πρακτικής αποτελεσματικότητας του ενωσιακού δικαίου (effet utile) είναι ασυμβίβαστη με τις επιταγές, που είναι συμφυείς με την ίδια τη φύση του κοινοτικού δικαίου, κάθε διάταξη εθνικής έννομης τάξεως ή κάθε διοικητική, νομοθετική ή δικαστική πρακτική, που θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της αποτελεσματικότητας του κοινοτικού δικαίου, αφαιρώντας από τον αρμόδιο για την εφαρμογή του δικαίου δικαστή την εξουσία να πράξει, και μάλιστα κατά τη στιγμή της εφαρμογής της ό,τι είναι αναγκαίο για να εξοβελίσει τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις που ενδέχεται να εμποδίσουν, έστω και προσωρινώς, την πλήρη αποτελεσματικότητα των κοινοτικών κανόνων. Η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου επιβάλλει όχι μόνο στις δικαστικές αρχές, αλλά σε όλες τις αρχές του κράτους μέλους την υποχρέωση πλήρους υλοποίησης της αποτελεσματικότητας του κοινοτικού δικαίου (βλ. υπ' αυτήν την έννοια,

Αριθμός απόφασης:1897/2023

αποφάσεις της 13ης Ιουλίου 1972, 48/71, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή τόμος 172 0 1973, σ. 85, σκέψη 7, και της 19ης Ιανουαρίου 1993, C-101/91, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1993, σ. I-191, σκέψη 24).» (βλ. σκέψεις 51 – 52 υπόθεση C-118/00 Larys, βλ. συναφώς και την υπόθεση 199/82 Amministrazione delle Finanze dello Stato/San Giorgio). Εξάλλου, η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, επιβάλλει σε όλες τις αρχές των κρατών μελών να διασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα των διαφόρων κανόνων της Ένωσης, το δε δίκαιο των κρατών μελών δεν μπορεί να επηρεάσει το αποτέλεσμα που αναγνωρίζεται στους κανόνες αυτούς στο έδαφος των εν λόγω κρατών (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2021, Euro Box Promotion κ.λπ., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 και C-840/19, EU:C:2021:1034, σκέψη 250 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι, δυνάμει της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, η επίκληση από κράτος μέλος των διατάξεων του εθνικού του δικαίου, ακόμη και του συνταγματικού, δεν είναι δυνατόν να υπονομεύσει την ενότητα και την αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης. Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, τα αποτελέσματα της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης δεσμεύουν όλα τα όργανα ενός κράτους μέλους, οι δε εσωτερικές διατάξεις, περιλαμβανομένων των διατάξεων συνταγματικής ισχύος, δεν μπορούν να αποτελέσουν εμπόδιο προς τούτο (αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 1970, Internationale Handelsgesellschaft, 11/70, EU:C:1970:114, σκέψη 3, καθώς και της 21ης Δεκεμβρίου 2021, Euro Box Promotion κ.λπ., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 και C-840/19, EU:C:2021:1034, σκέψη 251). Συναφώς, υπενθυμίζεται, ιδίως, ότι η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης επιβάλλει στον εθνικό δικαστή, στον οποίο έχει ανατεθεί να εφαρμόζει, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του, τους κανόνες του δικαίου της Ένωσης, την υποχρέωση, σε περίπτωση που είναι αδύνατη η σύμφωνη προς τις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης ερμηνεία της εθνικής νομοθεσίας, να διασφαλίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα των απαιτήσεων του εν λόγω δικαίου στη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί, αποφασίζοντας αυτεπαγγέλτως να αφήσει εν ανάγκη ανεφάρμοστη κάθε εθνική ρύθμιση ή πρακτική, έστω και μεταγενέστερη, η οποία αντιβαίνει σε διάταξη του δικαίου της Ένωσης που έχει άμεσο αποτέλεσμα, χωρίς να οφείλει να ζητήσει ή να αναμείνει την προηγούμενη εξαφάνιση της εθνικής ρύθμισης ή πρακτικής είτε διά της νομοθετικής οδού είτε μέσω οποιασδήποτε άλλης συνταγματικής διαδικασίας (πρβλ. αποφάσεις της 9ης Μαρτίου 1978, Simmenthal,

106/77, EU:C:1978:49, σκέψη 24 της 24ης Ιουνίου 2019, Porławski, C-573/17, EU:C:2019:530, σκέψεις 61 και 62, καθώς και της 21ης Δεκεμβρίου 2021, Euro Box Promotion κ.λπ., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 και C-840/19, EU:C:2021:1034, σκέψη 252, βλ. C-430/21 σκ. 50-53). Τέλος, κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία διάταξης του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται, καθώς και οι σκοποί που επιδιώκονται με την πράξη της οποίας αποτελεί μέρος (απόφαση της 15ης Μαρτίου 2022, Autorité des marchés financiers, C-302/20, EU:C:2022:190, σκέψη 63). Επιπλέον, όταν διάταξη του δικαίου της Ένωσης επιδέχεται πλείονες ερμηνείες, πρέπει να προτιμάται η ερμηνεία η οποία διασφαλίζει την πρακτική της αποτελεσματικότητα (απόφαση της 7ης Μαρτίου 2018, Cristal Union, C-31/17, EU:C:2018:168, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, C-154/21 σκ. 29).

13. Επειδή, από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτουν τα ακόλουθα: Οι δραστηριότητες Διανομής και Διαχείρισης Δικτύων Διανομής φυσικού αερίου στην Ελλάδα ασκούσαν μέχρι την 31.12.2016 αποκλειστικά από την Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε., την Ε.Π.Α. Θεσσαλίας Α.Ε., την Ε.Π.Α. Θεσσαλονίκης Α.Ε. και την Ε.Π.Α. Αττικής Α.Ε. στις αντίστοιχες γεωγραφικές περιοχές δραστηριότητάς τους. Με τον ν. 4001/2011, όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, επιβλήθηκε στις ως άνω εταιρείες κατόχους αδειών διανομής, η υποχρέωση για νομικό και λειτουργικό διαχωρισμό των δραστηριοτήτων διαχείρισης και διανομής από τις λοιπές δραστηριότητές τους μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2017. Σε συμμόρφωση με το ως άνω νομοθετικό πλαίσιο, η Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε. προχώρησε στην απόσχιση του κλάδου Διανομής και στην εισφορά του στη νεοσυσταθείσα για τον σκοπό αυτό «Ε.Δ.Α. Λοιπής Ελλάδος», η οποία ασκεί τις δραστηριότητες της Διανομής και της Διαχείρισης του Δικτύου Διανομής Λοιπής Ελλάδος και, σήμερα έχει μετονομαστεί σε «ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΙΚΤΥΩΝ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΑΕΡΙΟΥ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.» με το διακριτικό τίτλο «ΔΕΔΑ» (προσφεύγουσα). Μοναδικός μέτοχος της Δ.Ε.Δ.Α. είναι η Δ.Ε.Π.Α. ΥΠΟΔΟΜΩΝ, η οποία προέκυψε μετά από διάσπαση της Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε. και απόσχιση κλάδου, το έτος 2019. Εξάλλου, με την 1318/2018 (ΦΕΚ Β' 5905) απόφαση της Ρ.Α.Ε., χορηγήθηκε Άδεια Διανομής Φυσικού Αερίου στην προσφεύγουσα, ενώ με την 1319/2018 (ΦΕΚ Β' 5903) απόφαση της Ρ.Α.Ε. χορηγήθηκε στην ίδια εταιρεία Άδεια Διαχείρισης Δικτύου Διανομής Φυσικού Αερίου Λοιπής Ελλάδος. Περαιτέρω, δυνάμει του άρθρου 8 του Κεφαλαίου Γ' της υποπαραγράφου Β1 της παραγράφου Β του ν. 4336/2015, η

Αριθμός απόφασης:1897/2023

τιμή για την παροχή Βασικών Δραστηριοτήτων προς τους Χρήστες από τη Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε. και τις Ε.Π.Α. Αττικής, Θεσσαλίας και Θεσσαλονίκης καθορίστηκε νομοθετικά, για το διάστημα από την έναρξη ισχύος του εν λόγω νόμου (20.08.2015) έως και τη θέση σε ισχύ των τελικών τιμολογίων, που θα ενέκρινε η Ρ.Α.Ε., σε 4 ευρώ/MWh. Ακολούθως, με την 348/2016 (ΦΕΚ Β' 3537/3.11.2016) απόφαση της καθ' ής εγκρίθηκαν εν τέλει τα τιμολόγια για τη χρέωση της βασικής δραστηριότητας διανομής φυσικού αερίου για το δίκτυο της Λοιπής Ελλάδας (Στερεάς Ελλάδας, Κορίνθου, Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης), τα οποία τέθηκαν σε ισχύ από 1ης Δεκεμβρίου 2016 και υπολογίστηκε η τιμή για τους βιομηχανικούς καταναλωτές σε 0,5567 ευρώ ανά MWh, 1,1630 ευρώ ανά MWh, 0,4166 ευρώ ανά MWh και 0,4853 ευρώ ανά MWh, αντίστοιχα. Εν συνεχεία, η ΕΒΙΚΕΝ (Ένωση Βιομηχανικών Καταναλωτών Ενέργειας) (πρώτη παρεμβαίνουσα) με την Ι-214048/10.11.2016 επιστολή της προς τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας παραπονέθηκε για το ύψος της τιμής των 4 ευρώ/MWh ισχυριζόμενη ότι: α) δεν αντικατοπτρίζει το κόστος του εκάστοτε διαχειριστή για την παρεχόμενη υπηρεσία χρήσης του δικτύου διανομής, β) συνιστά δυσανάλογη επιβάρυνση συγκεκριμένων κατηγοριών χρηστών του δικτύου διανομής και δη οριζόντια εφαρμογή που δεν λαμβάνει υπόψη το προφίλ των βιομηχανικών καταναλωτών, γ) θα έπρεπε να το είχε ορίσει η Ρ.Α.Ε. και όχι ο νόμος και ζήτησε, επικαλούμενη τις διατάξεις των άρθρων 15 παρ. 4 του ν. 4001/2011 και 41 παρ. 10 της Οδηγίας 2009/73ΕΚ, καθώς και τη μεθοδολογία υπολογισμού των τελικών τιμολογίων, τη λήψη κατάλληλων αντισταθμιστικών μέτρων, λόγω της απόκλισης της προσωρινής τιμής από το τελικό τιμολόγιο, που ενέκρινε η Ρ.Α.Ε. και ισχύει από 01.12.2016 και, συγκεκριμένα, συμψηφισμό της εν λόγω απόκλισης. Κατόπιν των ανωτέρω, η Ρ.Α.Ε. απέστειλε ενημερωτικό σημείωμα προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ο-71182/23.03.2018) σχετικά με την εφαρμογή των σχετικών κοινοτικών κανόνων για τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων σε περίπτωση απόκλισης προσωρινών τιμολογίων διανομής Φυσικού Αερίου από τα τελικώς ορισθέντα, κατ' εφαρμογή της παρ. 10 του άρθρου 41 της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ, όπως ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με την παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 4001/2011, καθώς και τη θέση της επί των νομικών ζητημάτων, που σχετίζονται με την αφετηρία κατά την οποία έχει την εξουσία να καθορίσει ή να εγκρίνει προσωρινά τιμολόγια διανομής ή μεθοδολογίες και να αποφασίσει σχετικά με τα κατάλληλα αντισταθμιστικά μέτρα. Η Επιτροπή με το Ι-

Αριθμός απόφασης:1897/2023

246519/30.07.2018 έγγραφό της συμφώνησε με τη θέση της Ρ.Α.Ε. ότι κρίσιμο για το αίτημα της ΕΒΙΚΕΝ περί λήψεως αντισταθμιστικών μέτρων από την Αρχή για την άρση της απόκλισης της νομοθετικά καθορισμένης τιμής των 4 ευρώ / MWh, αφενός, και των οριστικών τιμολογίων διανομής φυσικού αερίου που εγκρίθηκε με την 348/2016 απόφαση, αφετέρου, είναι ο προσδιορισμός της χρονικής αφετηρίας κατά την οποία ανέλαβε η Ρ.Α.Ε. τις αρμοδιότητες της παρ. 10 του άρθρου 41 της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ θέτοντας κατευθύνσεις για τη λήψη τυχόν αντισταθμιστικών μέτρων. Ως προς το ζήτημα αυτό η Επιτροπή δέχθηκε ότι η ανωτέρω χρονική αφετηρία συναρτάται αναγκαία με το πέρας του καθεστώτος παρέκκλισης, μεταξύ άλλων, και από το άρθρο 32 της Οδηγίας, που ίσχυσε για την Ελλάδα κατ' εφαρμογή της παραγράφου 8 του άρθρου 49 της ίδιας Οδηγίας. Σύμφωνα με την εν λόγω παρέκκλιση η αφετηρία της οποίας τοποθετείται στο χρόνο έναρξης ισχύος του ν. 4001/2011 και καθ' όλη τη διάρκεια εφαρμογής της, η Ελλάδα δεν υποχρεούτο να μεριμνήσει για την εφαρμογή ενός συστήματος πρόσβασης τρίτων στα δίκτυα διανομής Αττικής, Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας με βάση δημοσιευμένα τιμολόγια ούτε να διασφαλίσει ότι η εθνική ρυθμιστική αρχή εγκρίνει τα εν λόγω τιμολόγια ή τη μεθοδολογία για τον καθορισμό τους πριν αυτά τεθούν σε ισχύ. Επιπλέον αναφέρει ότι ο νόμος 4336/2015 προέβλεπε μια μεταβατική περίοδο για τη μετάβαση της αγοράς Φυσικού Αερίου σε καθεστώς διαχωρισμού. Με τη θέση σε ισχύ του εν λόγω νόμου, ήτοι από 19.08.2015, η Ελλάδα εξήλθε του καθεστώτος παρέκκλισης, με αποτέλεσμα να εφαρμόζονται πλήρως οι σχετικές διατάξεις της Οδηγίας, μεταξύ των οποίων και αυτή του άρθρου 32. Έτσι, από τη θέση σε ισχύ του ν. 4336/2015, η Αρχή μπορούσε να ασκήσει το πλήρες φάσμα των αρμοδιοτήτων της, που προβλέπονται στην παρ. 10 του άρθρου 41 της Οδηγίας, όπως η εν λόγω διάταξη είχε μεταφερθεί στην ημεδαπή έννομη τάξη με την παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 4001/2011. Τέλος, ανέφερε ότι οποιοδήποτε μεταβατικό τιμολόγιο είχε τεθεί από το νόμο ή άλλως πριν η Ρ.Α.Ε. θέσει τα τελικά τιμολόγια διανομής θα μπορούσε και θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη από την Αρχή κατά την αξιολόγησή της, όταν ασκήσει τις αρμοδιότητές της υπό το Άρθρο 41 της Οδηγίας κατά την πρώτη ή οποιαδήποτε αναθεώρηση των τελικών τιμολογίων στο μέλλον. Εξάλλου, με την Ε(2008) 4773/11.09.2008 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είχε χορηγηθεί παρέκκλιση στην Ελλάδα από ορισμένες διατάξεις αυτής για ορισμένες γεωγραφικές περιοχές και ειδικότερα «στην Ελλάδα χορηγήθηκε πλήρης παρέκκλιση από τη νομοθεσία για την

Αριθμός απόφασης:1897/2023

εσωτερική αγορά φυσικού αερίου, δυνάμει του άρθρου 18 παρ.7 και του άρθρου 26 παρ. 2 της Οδηγίας 98/30/EK και, ακολούθως, του άρθρου 28 παρ. 2 της Οδηγίας 2003/55/EK. Οι εν λόγω Οδηγίες επέτρεψαν άμεσα στην Ελλάδα «ως αναδυόμενη αγορά φυσικού αερίου» να εφαρμόσει την παρέκκλιση». Συναφώς «στις εταιρείες διανομής των περιοχών της Αττικής, της Θεσσαλονίκης και της Θεσσαλίας (υπάρχουσες Ε.Π.Α.) εξακολουθεί να χορηγείται παρέκκλιση από τα άρθρα 4,11,12,13,18,23 και 24 της οδηγίας 2003/55/EK δυνάμει του άρθρου 28 παρ. 8 της ίδιας οδηγίας. Η παρέκκλιση αυτή περιορίζεται στις γεωγραφικές περιοχές και τις χρονικές περιόδους που καθορίζονται στις άδειες που εκδόθηκαν από την Ελλάδα πριν από τις 15.03.2002 και σύμφωνα με την οδηγία 98/30/EK για την ανάπτυξη και αποκλειστική εκμετάλλευση δικτύων διανομής σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές». Εν συνεχεία με την με 0-Ι 75514/25.01.2019 επιστολή της η Ρ.Α.Ε. έθεσε υπόψη των διαχειριστών Δικτύων Διανομής και της ΕΒΙΚΕΝ τη θέση της Επιτροπής αναφορικά με την αρμοδιότητα της Αρχής ζητώντας από τους Διαχειριστές να υποβάλλουν στοιχεία στην Αρχή σχετικά με τις καταναλώσεις και τις δεσμεύσεις δυναμικότητας των βιομηχανικών πελατών τους για τη χρονική περίοδο από την έναρξη ισχύος του νόμου 4336/2015 και από την έναρξη ισχύος του νόμου 4001/2011 έως τη θέση σε ισχύ των τελικών τιμολογίων διανομής. Επιπροσθέτως, ζήτησε την υποβολή των απόψεων των Διαχειριστών και της ΕΒΙΚΕΝ επί των διαλαμβανόμενων στην επιστολή της Επιτροπής ιδίως επί του ζητήματος της χρονικής έκτασης, που θα καλύπτουν τα αντισταθμιστικά μέτρα, καθώς και αναφορικά με τη φύση των μέτρων αυτών για τις αντίστοιχες χρονικές περιόδους. Μετά την υποβολή των ως άνω απόψεων, η Ρ.Α.Ε. εξέδωσε την 1058/2020 (ΦΕΚ Β' 3545) απόφασή της, με την οποία αποφασίστηκε α) η λήψη αντισταθμιστικών μέτρων για τα τιμολόγια διανομής φυσικού αερίου κατ' εφαρμογή της παρ. 10 του άρθρου 41 της Οδηγίας 2009/73/EK, όπως ενσωματώθηκε στην ημεδαπή έννομη τάξη με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 4001/2011, για το χρονικό διάστημα από την έναρξη ισχύος της μεταβατικής τιμής (14.08.2015) έως την έναρξη ισχύος της τελικής (01.12.2016), β) τα αντισταθμιστικά μέτρα αφορούν σε όλους τους Επιλέγοντες Πελάτες, που κατά την περίοδο 14.08.2015 μέχρι 01.12.2016 χρεώθηκαν από τις εταιρείες Ε.Π.Α. Αττικής, Ε.Π.Α. Θεσσαλονίκης, Ε.Π.Α. Θεσσαλίας και Δ.Ε.Π.Α. τιμολόγιο διανομής 4 ευρώ / MWh, βάσει της οικείας διάταξης του νόμου 4336/2015, γ) τα αντισταθμιστικά μέτρα θα υπολογιστούν ως καταβλητέο ποσό Ε (σε ευρώ) εκ μέρους εκάστου διαχειριστή,

Αριθμός απόφασης:1897/2023

υπολογιζόμενου ως η διαφορά των ποσών α' και β' , $E = \alpha - \beta$, όπου: α : το τιμολόγιο τέλους χρήσης δικτύου που πληρώθηκε στον αντίστοιχο Διαχειριστή από έκαστο Επιλέγοντα Πελάτη για το διάστημα από 14.08.2015 μέχρι 30.11.2016 βάσει της κατανάλωσης φυσικού αερίου σε MWh και της εκ του νόμου χρέωσης 4 ευρώ /MWh. β : το αντίστοιχο τιμολόγιο που θα πλήρωνε ο ίδιος Επιλέγων Πελάτης αν ίσχυαν τα τιμολόγια Διανομής 2015-2016, όπως αυτά αναφέρονται ακολούθως για τις αντίστοιχες καταναλώσεις και δεσμεύσεις δυναμικότητων των ετών 2015 και 2016: [...], δ) Οι εν λόγω Επιλέγοντες Πελάτες (δικαιούχοι των αντισταθμιστικών μέτρων) θα λάβουν επιστροφή των ποσών σε συνέχεια γραπτής αίτησής τους προς τις εταιρείες ... ΔΕΔΑΑ.Ε. ..., ϵ) για τις ήδη αιτούσες εταιρείες της ΕΒΙΚΕΝ, με απόφαση της Αρχής, βάσει των ως άνω σχετικών αιτήσεων, θα εγκριθεί το προς επιστροφή ποσό ως αντισταθμιστικό μέτρο για τη μεταβατική περίοδο. Έκαστος Διαχειριστής θα υπολογίσει ανά Επιλέγοντα Πελάτη το ποσό των αντισταθμιστικών μέτρων και θα διακανονίσει τον τρόπο εξόφλησης, $\sigma\tau$) ο Διαχειριστής δύναται να καταβάλλει το καταβλητέο ποσό E σε δόσεις, σε περίοδο όχι μεγαλύτερη των πέντε (5) ετών από τη δημοσίευση της παρούσας, ζ) την κοινοποίηση της παρούσας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η) τη δημοσίευση της παρούσας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Κατά της εν λόγω απόφασης, η προσφεύγουσα, ως οιονεί καθολική διάδοχος της Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε., άσκησε κατ' επίκληση του άρθρου 33 του ν. 4001/2011 ενώπιον της καθ' ης, την ΡΑΕ Ι-288845/28.09.2020 αίτηση αναθεώρησης (ενδικοφανή προσφυγή), με την οποία ζήτησε την ακύρωση άλλως την τροποποίηση αυτής. Ειδικότερα, ισχυρίστηκε ότι η προσβαλλόμενη εκδόθηκε κατά παράβαση νόμου χωρίς τη συνδρομή των νόμιμων προϋποθέσεων. Ειδικότερα, προέβαλε ότι η Ρ.Α.Ε. δεν είχε την αρμοδιότητα να λάβει τα ως άνω αντισταθμιστικά μέτρα, δεδομένου ότι αυτή δεν είχε προηγουμένως ασκήσει την αρμοδιότητα έκδοσης προσωρινών τιμολογίων ή προσωρινής μεθοδολογίας τιμολόγησης, αλλά το εν λόγω τιμολόγιο καθορίστηκε νομοθετικά. Επομένως, κατά τους ισχυρισμούς της, εφόσον η Ρ.Α.Ε. δεν άσκησε την αρμοδιότητα, που είχε να καθορίσει με κανονιστική πράξη προσωρινά τιμολόγια ή προσωρινή μεθοδολογία χρέωσης ανταλλάγματος για την χρήση των Δικτύων Διανομής Φυσικού Αερίου, δεν είχε και αρμοδιότητα να προβεί με κανονιστική πράξη στην επιβολή μέτρων αντιστάθμισης. Επιπλέον, ισχυρίστηκε ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι κατά το περιεχόμενο μη νόμιμη, καθόσον με το ν. 4336/2015, το τιμολόγιο, που θεσπίστηκε, είναι μεταβατικό και όχι προσωρινό κατά

24

Αριθμός απόφασης: 1897/2023

την έννοια της Οδηγίας. Τούτο δε διότι η νομοθετική ρύθμιση της τιμής χρέωσης, η οποία έχει μεν μεταβατικό χαρακτήρα, δεν παύει όμως να αποτελεί μια οριστική ρύθμιση για όσο χρόνο ισχύει, δηλαδή μέχρι την έγκριση των τιμολογίων που ισχύουν μετά την έκδοση του Κανονισμού Τιμολόγησης, διαμορφώνοντας τις έννομες σχέσεις των Διαχειριστών και των Χρηστών των Δικτύων Διανομής Φυσικού Αερίου χωρίς επιφύλαξη ανατροπής με την λήψη αντισταθμιστικών μέτρων. Επίσης, ισχυρίστηκε ότι δεν είναι νόμιμος ο περιορισμός της χρονικής περιόδου των αντισταθμιστικών μέτρων στο χρονικό διάστημα 14.8.2015 έως 30.11.2016, καθόσον η Ρ.Α.Ε. είχε την αρμοδιότητα να ρυθμίσει προσωρινά τα τιμολόγια χρέωσης για την χρήση των Δικτύων Διανομής Φυσικού Αερίου ήδη από την ισχύ του ν. 4001/2011. Επομένως, αν ήθελε θεωρηθεί ότι η Ρ.Α.Ε. είχε την αρμοδιότητα να λάβει αντισταθμιστικά μέτρα, η περίοδος αντισταθμιστικής επέμβασης της Ρ.Α.Ε. θα πρέπει να ξεκινήσει από την ισχύ του ν. 4001/2011, ήτοι από την 22.8.2011. Τέλος, ισχυρίστηκε ότι είναι μη νόμιμη η επιβολή αντισταθμιστικών μέτρων αποζημιωτικού χαρακτήρα, ενώ κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας δεν ελήφθη υπόψη η ζημία, που υφίσταται η προσφεύγουσα, από την επιβαλλόμενη επιστροφή σημαντικών ποσών, καθώς και ότι θα μπορούσε να επιλεγεί ένα λιγότερο «οδυνηρό» μέτρο. Η καθ' ης, με την προσβαλλόμενη 1457/2020 απόφασή της, απέρριψε την ως άνω αίτηση αναθεώρησης και, περαιτέρω, με την ίδια απόφαση καθόρισε χρονοδιάγραμμα ενεργειών για την αποτελεσματική εφαρμογή της 1058/2020 απόφασης, καθώς και διαδικασίες παρακολούθησης της συμμόρφωσης της προσφεύγουσας. Ήδη, με την κρινόμενη προσφυγή, τους επ' αυτής προσθέτους λόγους και το ΥΠ20344/4.10.2022 υπόμνημα, η προσφεύγουσα ζητεί την ακύρωση της 1457/2020 απόφασης, ισχυριζόμενη ό,τι και με την αίτηση αναθεώρησης, ενώ η καθ' ης Ρυθμιστική Αρχή με τις Ο-97094/26.9.2022 απόψεις και την Ο-97544/10.10.2022 προσθήκη-αντίκρουση ζητεί την απόρριψη της κρινόμενης προσφυγής, ενώ, ομοίως, την απόρριψη της προσφυγής ζητούν οι παρεμβαίνουσες εταιρείες.

14. Επειδή, κατ' αρχάς, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται το πρώτον με την κρινόμενη προσφυγή και τους προσθέτους λόγους ότι η Ρ.Α.Ε. δεν αιτιολόγησε αφενός μεν για ποιο λόγο θεώρησε αναγκαία τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων και δη για τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο (έλλειψη αιτιολογίας ως προς την αναγκαιότητα λήψης των αντισταθμιστικών μέτρων), αφετέρου δε για ποιο λόγο

Αριθμός απόφασης:1897/2023

έκρινε ότι τα κατάλληλα αντισταθμιστικά μέτρα συνίστανται στην επιβολή οικονομικής υποχρέωσης στους Διαχειριστές δικτύων διανομής ΦΑ (έλλειψη αιτιολογίας ως προς το επιλεγέν είδος των ληφθέντων αντισταθμιστικών μέτρων). Οι ισχυρισμοί, αυτοί, όμως, οι οποίοι βάλλουν κατά της 1058/2020 απόφασης της Ρ.Α.Ε. είναι απορριπτέοι, προεχόντως ως απαραδέκτως προβαλλόμενοι, διότι οι ισχυρισμοί αυτοί δεν είχαν συμπεριληφθεί στην από 28.09.2020 αίτηση αναθεώρησης, η οποία έχει, κατά τους ορισμούς του άρθρου 32 του ν. 4001/2011, χαρακτήρα ενδικοφανούς προσφυγής, ενώ, άλλωστε με αυτούς δεν τίθεται αμιγώς νομικό ζήτημα, ώστε να προβάλλονται παραδεκτώς (βλ. ΣτΕ 2714/2021, 716/2021, 432/2020 7μελούς, 1686/2019, 98/2015).

15. Επειδή, περαιτέρω, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι δεν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις για την λήψη αντισταθμιστικών μέτρων από την Ρ.Α.Ε., καθώς αφενός μεν αυτή δεν είχε προηγουμένως ασκήσει την αρμοδιότητα έκδοσης «προσωρινών» τιμολογίων ή προσωρινής μεθοδολογίας τιμολόγησης και δεν είχε, συναφώς, εκδώσει απόφαση καθορισμού προσωρινού καθεστώτος τιμολόγησης για τη δραστηριότητα Διανομής Φ.Α., αφετέρου δε η νομοθετικώς καθορισθείσα τιμή των 4 ευρώ/MWh δεν συνιστά προσωρινό, αλλά οριστικό τιμολόγιο με περιορισμένο χρονικό ορίζοντα, λόγω της μεταβατικής του φύσης. Ειδικότερα, προβάλλει ότι η Ρ.Α.Ε., ήδη, με το άρθρο 15 παρ. 4 του ν. 4001/2011 είχε την κανονιστική αρμοδιότητα έκδοσης προσωρινών τιμολογίων ή προσωρινής μεθοδολογίας υπολογισμού των τιμολογίων μη ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων έως τη θέσπιση του Κανονισμού Τιμολόγησης. Στο πλαίσιο δε αυτών των διατάξεων δίδεται η αρμοδιότητα στην Ρ.Α.Ε. να λάβει τα κατάλληλα αντισταθμιστικά μέτρα, αν υπάρχει απόκλιση των «τελικών» τιμολογίων ή της «τελικής» μεθοδολογίας, που θεσπίστηκε από τη Ρ.Α.Ε. για τη τιμολόγηση μη ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων, με τα αντίστοιχα προσωρινά. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της, η παρεχόμενη κανονιστική αρμοδιότητα λήψης αντισταθμιστικών μέτρων συνδέεται ευθέως με την άσκηση από τη Ρ.Α.Ε. της κανονιστικής αρμοδιότητας θέσπισης των προσωρινών τιμολογίων ή προσωρινής μεθοδολογίας για την τιμολόγηση μη ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων. Η νομοθετική εξουσιοδότηση προς την Ρ.Α.Ε., με την οποία της παρέχεται κανονιστική αρμοδιότητα λήψης αντισταθμιστικών μέτρων, αφορά μόνο στην περίπτωση, που η Ρ.Α.Ε. έχει ήδη ασκήσει την (δυναμική) κανονιστική της αρμοδιότητα ως προς την έκδοση «προσωρινών» τιμολογίων ή «προσωρινής»

μεθοδολογίας υπολογισμού των χρεώσεων, σύμφωνα και με την αρχή της νομιμότητας. Περαιτέρω, υποστηρίζει ότι δεν είναι δυνατόν να τεθεί ζήτημα λήψης «αντισταθμιστικών μέτρων» από τη Ρ.Α.Ε., αν, προηγουμένως, δεν έχει θεσπίσει με δική της απόφαση και με τρόπο σαφή και ορισμένο ένα καθεστώς προσωρινής τιμολόγησης, το οποίο θα συγκριθεί με το θεσπιζόμενο από την ίδια την Ρ.Α.Ε. καθεστώς οριστικών κανόνων τιμολόγησης. Η παρεχόμενη από το άρθρο 15 παρ. 4 του ν. 4001/2011 ειδική νομοθετική εξουσιοδότηση θέτει, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, ως νομική προϋπόθεση, για την θεμελίωση της αρμοδιότητας της Ρ.Α.Ε. για τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων σε σχέση με την τιμολόγηση μη ανταγωνιστικών αρμοδιοτήτων, την προηγούμενη θέσπιση προσωρινών τιμολογίων ή προσωρινής μεθοδολογίας υπολογισμού με κανονιστική πράξη της ίδιας της Ρ.Α.Ε. Εξάλλου, η κανονιστική αρμοδιότητα της Ρ.Α.Ε. για την θέσπιση προσωρινών ή οριστικών τιμολογίων ή μεθοδολογία τιμολόγησης ουδόλως θίγεται από την τροποποίηση του άρθρου 88 του ν. 4001/2011, που επέφερε ο ν. 4336/2015. Συνεπώς, η ισχύουσα παρέκκλιση, όσο και η έξοδος από το καθεστώς παρέκκλισης με τον ν. 4336/2015, ουδόλως επιδρούν στο κρίσιμο ζήτημα της ύπαρξης των προϋποθέσεων, που προβλέπονται στο άρθρο 15 παρ. 4 του ν. 4001/2011, για την κανονιστική αρμοδιότητα της Ρ.Α.Ε. για την λήψη αντισταθμιστικών μέτρων. Τέλος, ισχυρίζεται ότι η νομοθετικώς καθορισθείσα τιμή των 4 ευρώ/MWh δήθεν δεν συνιστά προσωρινό, αλλά οριστικό τιμολόγιο με περιορισμένο χρονικό ορίζοντα, λόγω της μεταβατικής του φύσης. Η νομοθετική ρύθμιση της τιμολόγησης της δραστηριότητας διανομής φυσικού αερίου με περιορισμένη χρονική ισχύ δεν μπορεί να εξομοιωθεί με προσωρινά τιμολόγια, κατά την έννοια του άρθρου 15 παρ. 4 του ν. 4001/2011, αφού ο νόμος επεδίωκε την οριστική ρύθμιση του τρόπου τιμολόγησης μέχρι τη θέσπιση Κανονισμού Τιμολόγησης. Άλλωστε, η επιβολή ενιαίας τιμής χρέωσης από το νόμο διαμορφώνει τις έννομες σχέσεις μεταξύ των διαχειριστών και των χρηστών των δικτύων διανομής φυσικού αερίου χωρίς επιφύλαξη ανατροπής με τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων. Η δε έκταση της κανονιστικής αρμοδιότητας της Ρ.Α.Ε. ως προς τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων δεν μπορεί να καταλαμβάνει και την αναδρομική ανατροπή της νομοθετικής ρύθμισης με την έκδοση κανονιστικής πράξης.

16. Επειδή, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στην σκέψη 11 της παρούσας απόφασης, η ως άνω νομοθετικώς καθορισθείσα τιμή των 4 ευρώ/MWh,

ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού αυτής ως μεταβατικής με την συμπερίληψη της σχετικής διάταξης στις μεταβατικές διατάξεις του ν. 4336/2015, ως προς τη φύση της προβλέφθηκε ως προσωρινή, καθώς το χρονικό πεδίο εφαρμογής της οριοθετήθηκε από το νομοθέτη, προβλέποντας ότι θα ισχύει έως τη θέση σε ισχύ των οριστικών τιμολογίων διανομής ΦΑ, που θα ενέκρινε η Ρ.Α.Ε. κατόπιν έκδοσης Κανονισμού Τιμολόγησης, και, επομένως αποτελεί προσωρινό τιμολόγιο κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 15 παρ. 4 του ν. 4001/2011, απορριπτομένων ως αβασίμων όλων των αντίθετων ισχυρισμών της προσφεύγουσας. Κατόπιν τούτων, και σύμφωνα με όσα έχουν γίνει δεκτά στην σκέψη 12 της παρούσας, ενόψει της αρχής της υπεροχής και της πρακτικής αποτελεσματικότητας του ενωσιακού δικαίου, το Δικαστήριο κρίνει ότι η καθ' ης Ρυθμιστική Αρχή νομίμως επέβαλε αντισταθμιστικά μέτρα, λόγω της απόκλισης της οριζοντίως επιβληθείσας τιμής των 4 ευρώ/MWh για τη δραστηριότητα διανομής από το νομοθέτη, δυνάμει του άρθρου 8 της υποπαρ. Β.1. του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 και της τελικής τιμής, που ίσχυσε κατ' εφαρμογήν του Κανονισμού Τιμολόγησης της Δραστηριότητας Διανομής, παρά το γεγονός ότι η προσωρινή τιμή των 4 ευρώ ανά MWh δεν καθορίστηκε από την ίδια την Ρ.Α.Ε. αλλά νομοθετικά, σύμφωνα με τις αποδιδόμενες σε αυτήν από τον ενωσιακό νομοθέτη αρμοδιότητες και οι περί του αντιθέτου ισχυρισμοί της προσφεύγουσας είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Εξάλλου, το χρονικό σημείο αναφοράς των αντισταθμιστικών μέτρων, βάσει της παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 4001/2011, εξ ορισμού ανατρέχει σε χρόνο πριν από την έναρξη εφαρμογής των οριστικών τιμολογίων, χωρίς τούτο να συνιστά αναδρομική τιμολόγηση, όπως εσφαλμένως υπολαμβάνει η προσφεύγουσα, δεδομένου ότι προϋποθέτει την έκδοση των οριστικών τιμολογίων, προκειμένου να διαπιστωθεί αφενός απόκλιση προσωρινής – οριστικής τιμολόγησης αφετέρου ότι η εν λόγω απόκλιση δικαιολογεί τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων για τον λόγο ότι η εφαρμογή της προσωρινής τιμής προκάλεσε ανεπίτρεπτη, ιδίως ένεκα εισαγωγής διακρίσεων στην πρόσβαση στα δίκτυα διανομής, μειονεξία, την οποία επιχειρεί να άρει η απόφαση λήψης αντισταθμιστικών μέτρων και η οποία (απόφαση) προφανώς ενέχει αναδρομικότητα, αφού ανατρέχει σε παρελθόντα χρόνο. Συναφώς, είναι απορριπτέοι και οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας ότι η λήψη των αντισταθμιστικών μέτρων έρχεται σε ευθεία αντίθεση με την ασφάλεια του δικαίου και την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου. Και τούτο διότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει ως

Αριθμός απόφασης: 1897/2023

από την άρση των διακρίσεων, που δημιουργήθηκαν από την οριζόντια επιβολή της προσωρινής τιμής των 4 ευρώ/MWh, για τον καθορισμό της οποίας ο νομοθέτης δεν έλαβε υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά διαφορετικών κατηγοριών Χρηστών των δικτύων διανομής Φ.Α., και την αποκατάσταση της συμμετρίας της επιβάρυνσης των Χρηστών αναφορικά με το κόστος της παρεχόμενης υπηρεσίας διανομής Φ.Α. από τους Διαχειριστές δικτύων διανομής Φ.Α. Επομένως, στο πλαίσιο αυτό, η προσβαλλόμενη πράξη αποσκοπεί στην εμπέδωση της ασφάλειας δικαίου και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των διοικουμένων στη νομιμότητα, με την αποκατάσταση της διαταραχθείσας ισορροπίας αναφορικά με το καθεστώς τιμολόγησης της δραστηριότητας διανομής Φ.Α.

17. Επειδή, περαιτέρω, απορριπτέος ως αβάσιμος είναι και ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι δεν είναι νόμιμος ο περιορισμός της χρονικής περιόδου των αντισταθμιστικών μέτρων στο χρονικό διάστημα 14.8.2015 έως 30.11.2016, καθόσον η Ρ.Α.Ε. είχε την αρμοδιότητα να ρυθμίσει προσωρινά τα τιμολόγια χρέωσης για την χρήση των Δικτύων Διανομής Φυσικού ήδη από την ισχύ του ν. 4001/2011, και επομένως, αν ήθελε θεωρηθεί ότι η Ρ.Α.Ε. είχε την αρμοδιότητα να λάβει αντισταθμιστικά μέτρα, η περίοδος αντισταθμιστικής επέμβασης της Ρ.Α.Ε. θα πρέπει να ξεκινήσει από την ισχύ του ν. 4001/2011, ήτοι από την 22.8.2011. Τούτο δε διότι η αρμοδιότητα της Αρχής δεν θα μπορούσε να εφαρμοσθεί είτε σε τιμολόγια, που εφαρμόσθηκαν πριν από τη θέση σε ισχύ των διατάξεων, που θεμελιώνουν την αρμοδιότητα για λήψη αντισταθμιστικών μέτρων, αλλά ούτε και σε τέλη πρόσβασης, που δεν είχαν τον χαρακτήρα προσωρινού ή μεταβατικού τιμολογίου, κατά την έννοια του άρθρου 41 της Οδηγίας. Ειδικότερα, με την παρ. 4 του άρθρου 88 του ν. 4001/2011, πριν την αντικατάσταση αυτής από το άρθρο 6 παρ. 2 του ν. 4336/2015, διατηρήθηκε ο τρόπος τιμολόγησης, που αναφέρεται στις υφιστάμενες, κατά τον διαδραμόντα χρόνο, συμβάσεις, και δεν αποτελεί καθορισμό προσωρινής τιμής, κατά την έννοια που αποδίδεται στο άρθρο 41 της Οδηγίας, και όπως ρητά αυτή καθορίσθηκε με τον νόμο 4336/2015. Η τιμή που συμφωνήθηκε συμβατικά, κατά την ελεύθερη βούληση των μερών, δεν δύναται να αποτελέσει προσωρινή τιμή, η οποία επιβάλλεται από τον Ρυθμιστή Ενέργειας ή όπως συνέβη εν προκειμένω με το ν. 4336/2015. Επομένως, η Ρ.Α.Ε. δεν μπορούσε να λάβει αντισταθμιστικά μέτρα κατά το χρονικό διάστημα, όπου ήταν σε ισχύ τα τέλη πρόσβασης, που είχαν συμφωνηθεί

συμβατικά, κατά την ελεύθερη βούληση των μερών, απορριπτομένων ως αβασίμων των αντίθετων ισχυρισμών της προσφεύγουσας.

18. Επειδή, τέλος, ισχυρίζεται η προσφεύγουσα ότι είναι μη νόμιμη η επιβολή αντισταθμιστικών μέτρων αποζημιωτικού χαρακτήρα, ενώ, κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας, δεν ελήφθη υπόψη η ζημία, που υφίσταται η προσφεύγουσα, από την επιβαλλόμενη επιστροφή σημαντικών ποσών, τα οποία εισπράχθηκαν νόμιμα σε εφαρμογή ρητών διατάξεων του νόμου, καθώς και ότι θα μπορούσε να επιλεγεί ένα λιγότερο «οδυνηρό» μέτρο. Και ο ισχυρισμός αυτός, όμως, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι η φύση των αντισταθμιστικών μέτρων δεν υπαγορεύεται από κανόνα ενωσιακού ή εθνικού δικαίου ενόψει του ότι από τη διάταξη της παρ. 10 του άρθρου 41 της Οδηγίας 2009/73/ΕΚ, όπως ενσωματώθηκε στην ημεδαπή έννομη τάξη με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 4001/2011, δεν καθορίζεται το είδος και η φύση των μέτρων, που δύναται να λάβει η Αρχή, κατ' εφαρμογή των διατάξεων αυτών. Εξάλλου, ο σκοπός της επιβολής των αντισταθμιστικών μέτρων δεν είναι η αποκατάσταση της ζημίας, αλλά η αναλογική αποκατάσταση της μειονεξίας, που προκλήθηκε σε ορισμένες κατηγορίες Χρηστών των δικτύων διανομής από την εφαρμογή προσωρινού τιμολογίου. Επομένως, δεν ασκεί επιρροή για την άσκηση της αρμοδιότητας της Αρχής εάν τα αντισταθμιστικά μέτρα, που θα λάβει, θα έχουν αποζημιωτικό ή άλλο χαρακτήρα, αλλά απαιτείται να είναι αναλογικά προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, όπως στην προκείμενη περίπτωση.

19. Επειδή, κατ' ακολουθία των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη προσφυγή και οι πρόσθετοι λόγοι επ' αυτής και να γίνει δεκτή η πρόσθετη παρέμβαση. Περαιτέρω, πρέπει να αποδοθεί στην προσφεύγουσα ποσό 50€ από το κατατεθέν παράβολο, ως αχρεωστήτως καταβληθέν κατά τα γενόμενα δεκτά στη δεύτερη σκέψη της παρούσας και να καταπέσει υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου το νομίμως καταβληθέν παράβολο των 100€ (άρθρο 277 παρ. 9 του Κ.Δ.Δ.). Τέλος, πρέπει να απαλλαγεί, όμως, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων, η προσφεύγουσα από τα δικαστικά έξοδα (άρθρο 275 παρ. 1 εδ. ε' του ίδιου Κώδικα).

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Απορρίπτει την προσφυγή και τους πρόσθετους λόγους επ' αυτής.

Δέχεται την πρόσθετη παρέμβαση.

30

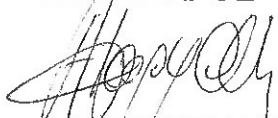
Αριθμός απόφασης:1897/2023

Διατάσσει να αποδοθεί στην προσφεύγουσα ποσό πενήντα (50) ευρώ από το καταβληθέν παράβολο και να καταπέσει, υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, το υπόλοιπο, ανερχόμενο σε εκατό (100) ευρώ, κατά το σκεπτικό.

Απαλλάσσει την προσφεύγουσα από τα δικαστικά έξοδα.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 16.03.2023 και στις 18.05.2023 και δημοσιεύθηκε στον ίδιο τόπο, στις 20.06.2023, σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου με τη συμμετοχή της Γραμματέως του Τμήματος Κωστούλας Μουρτζούκου, λόγω μετακίνησης του Γραμματέα της έδρας Δημήτριου Μενιάδη σε άλλο τμήμα του Δικαστηρίου.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

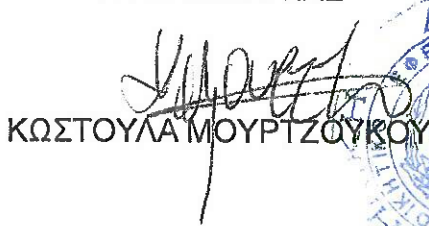
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΑΡΦΑΚΗ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΟΛΓΑ ΠΑΤΕΝΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΚΩΣΤΟΥΛΑ ΜΟΥΡΤΖΟΥΚΟΥ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΦΙΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Αθήνα 14/7/2023.
..... Η Γραμματέας

ΑΙΚ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ

